لە فوئاد قەرەداخی و فەرەیدون عەبدولقادر کامیان ڕاست دەڵێن ؟

ئاشکراکردنی دیوە شاراوەکانی مێژووی دامەزراندنی کۆمەڵە
با ڕاستییەکان نەشارینەوە بۆئەوەی مێژوو ئێخەمان نەگرێت!
من وکۆمەڵە ونەوشیروان مستەفا

عارف کەریم – ستۆکهۆڵم

سەرنجێکی پێویست : لەم وتارەدا ئەگەر وشەی (شەهید ، خوالێخۆشبوو ، مەرحوم ، کاک ، مامۆستا) هەمووجارێک بەکار نەهات لەگەڵ ئەو ناوانەی زیاتر لەجارێک دوویات دەبنەوە ، مانای ئەوە ناگەیێنێ من مەبەستێکم هەیە ! نەخێر هەڵبەتە من ڕێزوحورمەتم بۆ هەموو ئەوانە هەیە کە ناویان هاتووە ، بێگومان هەموو ئەوانە لەتای تەرازوودا وەکوو یەک ناوەستنەوە و کەسایەتییەکان لەڕووی سیاسی و کۆمەڵایەتییەوە لەیەک ناچن و جیاوازییان هەیە.

ڕۆژنامەی هاوڵاتی ژمارە (411 ، 412) ڕۆژی 6 ، 9 / 04 / 2008 دیدارێکی لەگەڵ کاک فوئاد قەرەداخیدا ئەنجامداوە سەبارەت بە مێژووی دامەزراندنی کۆمەڵەی مارکسی – لێنینی . هەروەها ڕۆژنامەی میدیا ژمارە 334 ڕۆژی 15/ 04 / 2008 چاوپێکەوتنێکی لەگەڵ کاک فەرەیدون عەبدولقادر ئەنجامداوە دەربارەی هەندێ پرس ، لەوانەش دامەزراندنی کۆمەڵەی مارکسی – لێنینی .

مانگێک زیاتر تێدەپەڕێ بەسەر دیدارەکاندا و من چاوەڕوانی ئەوەم دەکرد کەسێک یان کەسانێک لەوانەی لەژیاندا ماون و لەنزیکەوە ئاگاداری دامەزراندن و ململانێکانی ئەو سەردەمەی ناو کۆمەڵەن ، بێنەمەیدان و هەندێ لەئەزموونی خۆیان باسبکەن و زانیاری زیاتر بدەنە خوێنەرو ڕەوشنبیر و ئەندامانی کۆنی کۆمەڵە و ئەم بابەتە دەوڵەمەند بکەن و ڕزگارییکەن لە دەستێوەردان و یادەوەری و گێڕانەوەی تاکەکەسی ، داخەکەم لەوانەی من دەیانناسم و کاتی خۆی لەوەجبەی یەکەم و دووەم بەشدارییان کردووە لە دامەزراندن ، کارکردن ، تەقاندنەوەی ناکۆکی و ململانێکان و دواجاریش جیابوونەوە لە کۆمەڵە ، کەسیان دەنگی لێوەنەهات ، ئەوانە ئاگاداری بەشێکی ئەو مێژووەن و دەتوانن هاوکاری بکەن لەپاراستنی بۆئەوەی لەناونەچێت و نەفەوتێت .

لەم وتارەدا هەوڵدەدەم هەندێک لە دیوە شاراوەکانی مێژووی دامەزراندنی کۆمەڵە و فاکتەرە جیاجیاکانی ڕێگەخۆشکردن بۆ دامەزراندنی ئاشکرابکەم ، بەتایبەتی ساڵەکانی 1970–1975 و هەروەها کەمێک لە ساڵەکانی 1967–1970 . جگەلەوە دەمەوێ باسێکی کورتی ئەو 13 مانگە بکەم کە من لە سوریا (شام) بردمەسەر ، دواتریش هۆکاری دوورکەوتنەوەو وازهێنانم لە یەکێتی و کۆمەڵە ڕوونبکەمەوە ، مەبەستم لە دیوە شاراوەکان ئەوشتانەیە کەتاکو ئێستا باسنەکراون و بە تۆزلێنیشتویی ماونەتەوە و لەوانەیە کەسانێک هەبن لەبەر بەرژەوەندی خۆیان نەیانەوێ باسی لێوەبکەن ، یان کۆمەڵەو لاپەڕە کۆنەکان بۆ ئەوان هیچ ماناو بەها و نرخێکی نەماوە و خواخوایانە هەر بیربچێتەوە و کەس باسی نەکات . لێرەدا ڕووی دەم بەتەنها لە فوئاد قەرەداخی و فەرەیدون عەبدولقادر نییە کە ورد ورد دێمە سەر ئەوانیش ، هەرچی بەلای منەوە گرنگە سەبارەت بە بۆچوونەکانی ئەوان ، ڕای خۆمی لەسەر دەڵێم و ڕوونکردنەوەی لەسەر دەدەم .

مێژوونووسینەوە یان گێڕانەوەی ڕووداوەکانی سەردەمێکی کۆنی 30–40 ساڵ لەمەوبەر دەبێ ڕاستگۆیی لەگەڵدابێت و بە ئەمانەت و ویژدانەوە باسیان لێوەبکەیت ، دەبێ تەواو بێلایەن بیت و یارییان پێنەکەیت و خۆت دوور ڕاگریت لە ئیجتیهاداتی شەخسی ، نابێ شەرموموجامەلەشی تێدابێت و ڕاستییەکان ، دیاردەکان و شتەکان چۆنبوون وەها باسیان لێوەبکەیت و نەیانشێوێنی ، تا لەکۆتاییدا شتێکی پوختوجوان پێشکەش بە خوێنەر ونەوەی داهاتوو بکەیت . بەپێچەوانەی ئەمەوە ڕۆژێک دێت مێژوو دێتەزوبان و ڕاستییەکان بەرەوڕوو دەبنەوە و بەرۆکت بەرنادەن و خۆیان

دەسەلمێنن .
ڕەنگە هەندێک کەس پێیان وابێت لێدوان لەڕاستی گێچەڵی زۆر لەگەڵ خۆی ێنێد و ناچارت دەکات بکەویتە ناو موهاتەراتی سیاسییەوە و کارەکان ناشیرین بکەیت و تێکیانبدەیت ، منیش بە پێجەوانەی ئەمەوە ، پێموایە نووسەر و ڕەوشەنبیر ، توێژەر و لێکۆڵەرەوەکان دەتوانن ژیرانە خەتی سوور تێپەڕێنن بە بیئەوەی زوبانی زبر بەکاربهێنن و کەرامەتی ئەوانیتر بڕوشینن ، کەسایەتییەکانی ئەم سەردەمەش لەوە زیاتریان ناوێت.
من بەشبەحاڵی خۆم کە دەگەڕێمەوە بۆ ڕۆژگارەکانی پێش و دوای دامەزراندنی کۆمەڵە ، بۆئەوەنییە دەستکەوت و بەرژەندییەکی تایبەتی خۆم بپارێزم بەتایبەتی لە ماڵویرانی و ئاوارەبوون و دەربەدەری بەولاوە هیچیترم بۆ نەماوەتەوە و لەبەری خەبات و تێکۆشان و قوربانیدانی ڕابوردووی خۆشم نەخواردووە ، دیسان نایشمەوێ لە نووسین و لێکدانەوەکانمدا کەسێک بریندار بکەم ، چ کۆنەکان کەڕۆژێک لەڕۆژان هەموو هەڤاڵ و هاوڕێی تێکۆشانی یەکتر بوین و هەندیکمان زۆرمان بەسەریەکەوە هەبوە و چ فوئاد قەرەداخی و فەرەیدون عەبدولقادر کە دوو برادەری نزیکن بەمن و لە نزیکەوە یەکدەناسین و پێکەوە کارمان کردووە ، ئەمە جگەلەوەی خودی فەرەیدون عەبدولقادر لەسەرەتای درووستبوونی کۆمەڵەدا پەیوەندی بەمنەوە کرد بۆ چوونە ناو ڕیزەکانی کۆمەڵە .
لەم وتارەدا دەمەوێ بەویژدانەوە بدوێم و بێمە مەیدان و چی ڕاستە و لەبیری مندا ماوە ئەوە هەڵرێژم و بەبیری زۆر کەسیشی بهێنمەوە کە دامەزراندنی کۆمەڵە بەهاوکاری و پشتیوانی زۆرکەس بووە و مێژووەکەشی هی هەموو ئەوانەیە کە کاریان تێداکردووە . بەندەش یەکێکم لەوانەی لەڕۆژە سەختەکانی ڕابوردوودا ، بەتایبەتی ڕۆژە سەرەتاییەکان ، خۆم بۆ ماندوو کردوە و یەکێکیشم لە قوربانییەکانی . جگەلەوە لەم وتارەدا بە پێویستی نازانم ناوی هەموو ئەو کەسانە بەرم کە کردار و ڕەفتاریانم بەدڵ نەبووە ، هەروەها ئەگەر ناوی لایەکی سیاسی یان دەزگایەکی تایبەت هات ، ئەوە بۆ سوکایەتیپێکردنی ئەوان نییە چونکە مەبەستەکە گێرانەوەی مێژوویەکی کورتی ئەو سەردەمەیە و هیچیتر .
بەپێویستی دەزانم پێش چوونە ناو گەرمەی باسەکە ، کورتەیەک بنووسم لەسەر مێژووی خەباتی گەلەکەمان لەدوای ڕووخاندنی کۆماری مەهاباد و سەرەتای دامەزراندنی پارتی دیموکراتی کوردستان و بیبەستمەوە بە مێژووی دامەزراندنی کۆمەڵەی مارکسی – لینینی کوردستانەوە .
لەگەڵ هەڵگیرسانی جەنگی دووەمی جیهاندا ، ئێران گۆڕانی گەورەگەورەی بەخۆوە دی ، لە ساڵی 1941 دا ئینگلیزەکان لە خوارووی ئێرانەوە و لەشکری سووری شوورەویش لەژووروی ئێرانەوە هاتنە ناوەوە ، ڕەزا شا دوورخرایەوە بۆ دەرەوەی ئێران ، خەڵکی کوردستان و ئازەربایجان ئەم هەلەیان قۆستەوە و کەوتنە خۆیان . لەساڵی 1942 دا کۆمەڵەی ژیانەوەی کورد (ژ . ک) لەشاری مەهاباد دامەزرێنرا . ساڵی 1944 پێشەوا قازی محەمەد دەچێتە ناو کۆمەڵەوە و دواتریش دەبێتە سەرۆکی . لەسەر داوای نوێنەری شوورەوی (جەعفەر باقرۆف) ناوی کۆمەڵە گۆڕدرا بۆ پارتی دیموکراتی کوردستان و هەر ئەویش هەڵبژێردرا بە سەرۆک .
لە 22/کانوونی دووەمی 1946دا پێشەوا قازی محەمەد لە مەهاباد کۆماری دیموکراتی کوردستانی ڕاگەیاند و لە تشرینی دووەمی 1946دا ڕوخێنرا ، پێش ڕوخانەکە مامۆستا هەمزە عەبدوڵڵە بە نوێنەری حزبی شیوعی کوردستان (شۆڕش) چووە مەهاباد و لەوسەرەوە بە نوێنەری مەرحوم بارزانی مستەفا گەڕایەوە کوردستان و بەو شێوەیەی بارزانی دەیویست و پێی باش بوو لە 1946/08/16دا پارتی دیموکراتی کوردی دامەزراند . مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد کە پێشتر سکرتێری لقی کۆمەڵەی ژ.ک بوو لە سلێمانی ، کەرکوک ، کفری ، بە ناوی (ڕزگاری) و دواتریش کە ناوی لقەکەی گۆڕی بۆ حزبی دیموکراتی کوردستان ، نەچووە ڕیزی ئەم حزبەوە ، بەڵام وەکوو گوێگر بەشداریکرد لە کۆنگرەکەیان بەبێئەوەی ڕێکخراوەکەی هەڵوەشێنێتەوە . دواجار لەساڵی 1947دا چوونە ڕیزەوە . ساڵی 1950 هەمزە عەبدوڵڵە گیراو ئیبراهیم ئەحمەد لە کۆنگرەی دووەمدا 1951 کرا بە سکرتێری حزب . ساڵی 1952 پارتی بوو بە دوو بەشەوە (مەرکەز) ئیبراهیم ئەحمەد و (بەرەی پێشکەوتوو) هەمزە عەبدوڵڵە . دوای ساڵێک هەردوولایان یەکیانگرتەوە بەناوی (پارتی دیموکراتی یەکگرتووی کوردستان) بەڵام ململانێکە هەر بەردەوام بوو .
لەدوای شۆڕشی 14/تەمموزی 1958 بارزانی و بارزانیەکان گەڕانەوە بۆ عێراق ، ئەوانەی چوون بە پیر بارزانیەوە لە پراگ ی پایتەختی چیکۆسلۆڤاکیا مەرحوم(ئیبراهیم ئەحمەد . نوری ئەحمەدی تەها ، عوبێدوڵڵە و محەمەد سادق) بوون و بە ڕێگای میسردا پاش دیتنی سەرۆک جەمال عەبدولناسر گەڕانەوە بۆ عێراق .

ئەوکاتە بارزانی هەر پشتگیریێ لە هەمزە عەبدوڵڵە دەکرد و لە ئیبراهیم ئەحمەد دڵنیا نەبوو . بەڵام کە هەمزە عەبدوڵڵە ویستی پارتی بەرەو حزبی شیوعی عێراقی بەرێت و بیکاتە بەشێک لەوان ، ئیبراهیم ئەحمەد دژی وەستایەوە و قەناعەتی بە بارزانی هێنا کە دەست لە هەمزە بەربدات بۆیە بارزانی لە شەوی 30/ی حوزەیرانی 1959 دا بەخۆی و چەند چەکدارێکەوە دەچێتە بارەگای حزب لە شەقامی المتنبی – بەغدا ، بەکۆمەڵێک قسەی ڕەق و هەڕەشە کلیلەکانی بارەگا وەردەگری و تەسلیمی باڵەکەی ئیبراهیم ئەحمەدی دەکات و پێیاندەڵێ : بڕۆن بەیانیان لەسەردەربکەن ، واتە لەسەر هەمزە .

ئەوسا مەکتەبی سیاسی پروپاگاندەی زۆریان بۆ بارزانی دەکرد و بەناو و ناوبانگی ئەوەوە خەڵکێکی زۆریان لەدەوری خۆیان و حزب کۆکردبۆوە .

بەرپرسانی سۆڤیەت بەدەرکردنی هەمزە دڵتەنگ و نارەحەت بوون و گلەییان لە بارزانی کرد و پێیان وابوو کە ئەم هەنگاوە لە خزمەتی ڕۆژئاوایە و ئەویش بۆی ڕوونکردنەوە کە ڕێگەنادات حزبەکەی بکرێت بە لقێکی حزبی شیوعی عێراقی و لەهەمانکاتدا بۆ دڵنەوایی سوڤیەت دکتۆر (موراد رزم ئاور) کە ئەفسەرێکی کوردی سەردەمی قازی محەمەد بوو ، کەسێکی سەر بە سۆڤیەتیش بوو ، لەگەڵ خۆی بردە کۆنگرەی چوارەمی حزب (1960) و لەوێ هێرشی زۆری کردە سەر ئەندامانی کۆنگرە بۆ ئەوەی دەسەڵاتی خۆی پیشان بدات و لەهەمانکاتدا دکتۆر موڕادی کردە ئەندامی مەکتەبی سیاسی حزب کە هەراوزەنایەکی زۆری لێکەوتەوە .

ڕەهبەرانی سۆڤیەت هەر لەو ساڵەدا (1960) بارزانییان بانگهێشتی مۆسکۆ کرد بەبۆنەی ئاهەنگ و جێژنی ئۆکتۆبەرەوە و زنجیرەیەک کۆبوونەوەیان لەگەڵ کردو پەیوەندی نێوانیان گەرم و بەهێزکرد .

پەیوەندی کوردو حکومەتی عەبدولکەریم قاسم تادەهات خراپتر دەبوو بە تایبەتی دوای ئەوەی بارزانی دەنگوباسی پیلانێکی پێگەیشت کە بۆ کوشتنی سازکرابوو ، بۆیە لە بەهاری 1961دا گەرایەوە بارزان .

لە 11/ی ئەیلولی 1961دا شۆڕشی کورد هەڵگیرسا دژی حکومەتی عەبدولکەریم قاسم ، پارتی و بارزانی خۆیان بۆ ئامادە نەکردبوو ، پارتی پێشی بە خەڵکەکە گرت و بڵاوەی پێکردن لە هەردوو دەربەندی بازیان و دەربەندیخان ، بەڵام دوایی لەبەرئەوەی دەترسان شۆڕشەکە بکەوێتە دەستی هۆزوخێڵەکان ، ئەوا ئەمجارەیان بە ناچاری کادرەکانی خۆیان ناردە دەرەوە بۆ گوندو لادێکان بۆ سەرلەنوێ کۆکردنەوەی خەڵک بە شێوەیەکی ڕێکخراو و لەژێر سەرکردایەتی حزبدا .

یەکەم پەیوەندی کەلەگەڵ ئێراندا دروستی کرد بەبێ ئاگاداری بارزانی ، مەکتەبی سیاسی بوو . ساڵی 1962 ئێران سەرهەنگ (عقید) عیسا (عیسی) پەژمانی بە دەزگایەکی بێسیمەوە ناردە کوردستان و لە مەکتەبی سیاسی بارەگای خست.

ڕۆژی 1963/02/08 بەعسییەکان و قەومییەکان کۆدەتایەکیان بەسەر عەبدولکەریم قاسمدا کرد و حوکمیان گرتەدەست و تاهیر یەحیا بوو بە سەرۆک وەزیران .

پێشتر مەکتەبی سیاسی ئاگاداری کۆدەتاکە بوو چونکە داوای یارمەتییان لە کورد کردبوو . ئیبراهیم ئەحمەد ساڵی 1962 نامەیەک بۆ تاهیر یەحیا دەنووسێ و دەڵێ : و من الجوهری ان تعترفوا مسبقا بالحکم الذاتی لاقلیم کوردستان وان یعلن ذلک من اول البیانات التی ستصدرها حکومە الثورە . واتە شتی جەرهەری ئەوەیە پێشەکی ددان بنێن بە ئۆتۆنۆمیدا بۆ هەرێمی کوردستان و حکومەتی شۆڕش لەیەکەم بەیانیدا کەدەریدەکات ئەمە ئاشکرا بکات .

لەم بارەیەوە بارزانی بە – دانا ئادەم شمیدت – خاوەنی کتێبی – جولە بین الرجال الشجعان–(گەشتێک بەنێو پیاوانی ئازادا) دەڵێ : بەعس بەڵێنی حوکمی زاتی پێداین ، بەڵام بەڵێنی نوسراو نەبوو ، لەسەر کاغەز ئیمزا نەکرابوو .

لە 1964/11/18 دا عەبدولسەلام عارف کۆدەتایەکی بەسەر بەعسییەکاندا کردو دەسەڵاتی گرتەدەست و ئەوانی بە – الحرس اللاقومی – پاسەوانی نانەتەوەیی (ناڕەسەن) ناوزەد کرد .

لە 1964/01/31 دا سەرۆک عەبدولسەلام عارف پەیوەندی کرد بە مەلا مستەفای بارزانییەوە لە ڕێگەی پارێزگاری سلێمانی عبد الرزاق حاجی مەحمودەوە . حزبی شیوعی عێراقی و حزبی نیشتمانی دیموکراتی (کامل الچادرچی) پشتگیرییان لەمەکرد و هانی بارزانییان دەدا بۆ گفتوگۆ .

له ڕۆژی 1964/02/10دا حکومەت بەیانی شەڕ ڕاگرتن و بەڵێنی چارەسەرکردنی مافه نەتەوەییەکانی گەلی کوردی ڕاگەیاند و بارزانیش پشتگیری لێکرد . خرۆتشوف یەکێک بوو لەوانەی تەلگرافی پیرۆزبایی نارد . مەکتەبی سیاسی لەدوای دەرکردنی هەمزە عەبدوڵلە له سکرتێری حزب ناکۆکی قووڵی هەبوو لەگەڵ بارزانیدا ، بەلام دەریان نەدەبڕی ، ئەوان له نیسانی 1964دا کۆنفرانسێکیان له ماوەت گرت بەبۆنەی ڕێککەوتنەکەی بارزانییەوە لەگەڵ حکومەتدا کە عیسا پەژمانیشی لێبوو ، ئیراهیم ئەحمەد لەو کۆنفرانسەدا وتی : من مەلا مستەفام بە بەیانێک کردۆتە مەلا مستەفا و بە بەیانێکیش دەیکەمەوە بە هیچ !

جگەلەوە مەکتەبی سیاسی بەیانێکی بە عەرەبی دەرکرد بە ناوی (اتفاقیه المشیر – بارزانی اصلح ام استسلام ؟) واتە ڕێککەوتنەکەی عەبدولسەلام و بارزانی ، پێکهاتنه یاخود تەسلیم بوونه ؟ .

پاش ئەوەی مەکتەبی سیاسی بریاری دەرکردنی بارزانی دا لەحزب و له ڕادیۆکەی خۆیانەوە بڵاویانکردەوە ، حکومەتی ئێران هەندێ چەک و تەقەمەنی گەیاندە ماوەت کە مەکتەبی سیاسی پیمەغرور بوو . لەولاشەوە بارزانی کۆنگرەیەکی له نزیک ڕانیه بەست و ژمارەیەکی زۆری له ئەندامانی مەکتەبی سیاسی پارتی دەرکرد و بەهاوکاری حکومەتی عەبدولسەلام عارف چوونه سەر مەکتەبی سیاسی و دوای شەڕ و پێکدادانێکی کەم هەڵیانبرین بۆ دیوی ئێران .

بارزانی لەسەر داوای حکومەتی ئێران ، مەکتەبی سیاسی (جگە له ئیبراهیم ئەحمەد) بەخشی و له حوزەیرانی 1965 دا هاتنەوە ناوچەی شۆڕش (دۆڵە ڕەقەی ئاکۆیان لای عەباسی مەمەند ئاغا).

لەکۆتایی ساڵی 1965دا بارزانی خەبەر دەنێرێ بۆ عەباس ئاغا کە مام جەلال و هەڤاڵەکانی ئاگاداربکات شوێنەکانیان بگوێزنەوە بۆ ناوچەیەکی تر کە ئەو خۆی بۆی دیاری کردبوون .

له یەکەم ڕۆژی 1966 دا مام جەلال و هەڤاڵەکانی بەیارمەتی عەباس ئاغا و حاجی برایمی چەرمەگا ناوچەی ئاکۆیان جێدەهێڵن و ڕوودەکەنه بەغدا و دواتریش ئیبراهیم ئەحمەد لەتارانەوە بە فرۆکە دەگاتەوە بەغدا .

له 1966/06/29دا دکتۆر عەبدولرەحمان بەزاز بەیانی 29 ی حوزەیرانی دەرکرد کەلە 15 خاڵ پێکهاتبوو ، زۆر کەمتر بوو له ئیدارەیەکی ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستان ، هەردولا بارزانی و باڵی مەکتەبی سیاسی پێی ڕازیبوون کە دواجار بەزاز – دوای ئەوەی فشاری زۆریان خستە سەری– لێی پەشیمان بووەوە و وتی : دەوڵەت بەرپرسیار نییه لەمە چونکە من لە پشتی ئەو بەیانەوەم. پێش بەیانەکە مام جەلال و مەرحوم حلمی عەلی شەریف چاویان کەوت بە سەرۆک کۆمار عەبدولرەحمان عارف .

له 1968/07/17دا بەعسییەکان بە ئاگاداری ئەمەریکا کۆدەتایەکیان له دژی عەبدولرەحمان عارف کرد و دەسەڵاتیان گرتە دەست و ئەویان ڕەوانەی دەرەوەی وڵات کرد و له 1968/07/30دا جارێکیتر کۆدەتایەکی ناوخۆییان کرد بە ئاگاداری ئینگلیزەکان بۆ ڕاست کردنەوەی حسابەکەیان.

له ئازاری 1970دا حکومەتی بەعس ڕێککەوت لەگەڵ بارزانیدا پاش چەند جەولەیەکی گفتوگۆ کە ئاکامەکەی خوێندنەوەی بەیانی 11ی ئازار بوو ، بەیانەکە بە گرنگترین و گەورەترین دەستکەوتی سیاسی ئەو سەردەمە دەژمێردرێ کە ناوەرۆکەکەی ئۆتۆنۆمی بوو بۆ گەلی کورد.

حکومەتی بەعس پشتی کردە پارتی – باڵی مەکتەبی سیاسی – و ئەحمەد حەسەن بەکر له کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا وتی: ئەمانه کۆمەڵێکن ملکەچی دەسەڵاتن (جماعه مواليه للسلطه) .

باڵی مەکتەبی سیاسی خەریکی خۆنزیکخستنەوە بوو له بارزانی ، بارزانیش ئەوانی بەخشی و مەرجی دانا کە ناوی حزبەکەیان بگۆڕن ئەوسا خۆیان هەڵوەشێننەوە و بێنەوە ناو پارتی ، ئەمانیش ناوی خۆیان گۆڕی بۆ پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان و هاتنەوە ناو پارتی چونکە پارتی لەمە زیاتر هیچ شتێکی تری ئەوانی قەبووڵ نەبوو .

ئەمەی سەرەوە کورتەیەک بوو له مێژووی بزاڤی ڕزگاریخوازانەی گەلی کورد کە پڕی بوو له ئاژاوە و هاژوهوژو ناکۆکی و ململانێی سیاسی سەختی جۆراوجۆری ناوخۆیی و نێودەوڵەتی. بەدرێژایی ئەو کاتانه سۆڤیەت ، ئەمەریکا ، ئینگلیز ، ئێران ویستوویانە بێنە ناو ڕووداوەکانەوە و خۆیانی تێهەڵقورتێنن و دەستی تێوەردەن و هەرجارەی لایەکیان گۆڵی له لایەکەی تر کردووە لەسەر حسابی کورد و بزوتنەوەکەی ، کوردیش بۆئەوەی پیلانی نێودەوڵەتی لەدژ نەگێرن ناچار لەبەر ڕۆشنایی هەلومەرج و بارودۆخەکە ملی ناوە بۆ پرۆژە و نەخشەکانی یەکێک لەم زلهێزانه و

بەقسەی کردوون و ئیتر جاری واش هەبووە گوێی نەداوەتێ و بەزەرەری خۆی تەواو بووە ، نموونەی ئەمە ڕێککەتننامەی جەزائیری 1975 ی نێوان حکومەتی بەعس و شای ئێران بوو .
ئەم دەوڵەتانەی ناوم هێنان زیاتر بۆ بەرژەوەندی خۆیان کاریان کردووە نەک لەبەر چاوی کاڵی کورد ، بەڵام ئەوکاتەی کورد کەوتۆتە ناو موعادەلە سیاسییەکەی ئەوانەوە ، ئەوا بەناچاری گەمەی سیاسی خۆی کردووە و ویستوویەتی جێی خۆی بکاتەوە و شتێک بۆخۆی بپچڕی ، جاری وا هەبووە سەرکەوتوو و جاری واش هەبووە ژێرکەوتوو بووە .
ئەوەی کۆسپی گەورەیە بۆ کورد چ لەوەوپێش و چ ئێستا ، زیاتر باری جیۆپۆلیتیکی کوردستان و دابەشکردنی ئەم وڵاتەیە بەسەر چەند دەوڵەتێکی لەیەکنەچوودا لە ڕووی سیستمی ئابوری و سیاسی و ئایینی و کۆمەڵایەتییەوە ، بەڵام هەرگیز ئەمە ئەوە ناگەیەنێ کەدەسەڵات و سەرانی کورد خەتاو تاوانیان نییە و لەڕێی ڕاست لایاننەداوە !! نەخێر ئەوان بەشی یەکەمیان بەردەکەوێ ! .
بەیانی11/ی ئازاری 1970 تینوگوڕێکی دا بە پارتی دیموکراتی کوردستان بەسەرۆکایەتی بارزانی . لەدوای خوێندنەوەی بەیانەکە بە ماوەیەک باڵی پارتی (م.س) ، هەروها لقی سلێمانی و ژمارەیەک لەئەندامانی لیژنەی ناوچە و ڕیکخراوەکانی خوارەوە ، بنکەو بارەگای خۆیان پێچایەوە و ڕوویانکردە بەغدا و شارەکانی خوارووی عێراق ، گوایە نەوەک بارزانی دەستیان لێبوەشێنێ ، ژمارەیەک لەمانە کەئەندامی لق بوون ، پێشتر لووتبەرز ، شەڕانی ، لەخۆباییبوو ، شەڕیان لەگەڵ تڕ و سێبەری خۆیاندا دەکرد و ئەگەر پێشمەرگە یان کەسێکی لاواز بە جۆرێک قسەی بکردایە ، پەلاماریان دەدا و پێیاندەوت بڕۆ ! هەی لەمەلایی مەلاییتر !! ئەمانە لەدوای تێکەڵبوونەوەکە ، بەپێچەوانەی ڕابوردوی خۆیانەوە ، هەر یەکەیان بوون بە نۆکەر و پیاوی خەڵکانی سەر بە پارتی وەکوو : عەلی عەبدوڵڵە ، خاڵە حاجی ، عەبدولی سوران و کەوتنە تەنازول و ماستاو ساردکردنەوە و ڕکەبەرایەتیکردنی ئێمەمانان . ئەمانە سەلماندیان کە گزگل و ترسنۆکن !!! کاک فوئاد قەرەداخی جوامێرترین و ئازاترین ئەندامی لق بوو کە ئەمانەی قەبووڵ نەبوو ، بەوپەڕی سەربەرزییەوە وازی لەئەندامەتی لق هێنا و لەماڵەوە دانیشت . یەکێک لەوانە کاتی خۆی تازە هاتبووە سوید ، میوانداری کردم لە ماڵی خۆیان و هەتا بەرەبەیان وشەمان دەگۆرییەوە ، پێیم وت : تۆ کارێکی وەهات نەکردووە جارێکی تر جێگات ببێتەوە لە کوردستاندا ! تۆ سقوطت کرد ! وتی : بۆچی ؟ وتم: لەبەرئەوەی کەسێکی وەکوو تۆ، سیاسەتمەدار ، مێژوونووس ، نووسەر ، سیاسییەکی موخەزرەمی سەردەمی پاشایەتی و قۆناخەکانی دواتر....تاد قەبووڵت کرد تێکەڵ بە پاراستن و خاڵە حاجی ببی و بەدوای قنگی کەسێکی نەخوێندەواری وەکوو ئەودا ڕابکەیت !!! وتی: ئاخر من ئەوکاتە مەلا مستەفام بە رەمزی بزووتنەوەکە دەزانی . وتم: قسەوباس لەسەر مەلامستەفا نییە !! تۆ کەسایەتی سیاسی خۆت شکاند ! کەس لە ئێمەمان ڕای وانەبووە دژایەتی بارزانی و پارتی بکەین ! بەڵام هەموو شت بە خوێ و خوێش بەمانا !!! شوێنی تۆ مەکتەبی سیاسی بوو نەک پاراستن !!!!
پێش ڕێککەوتنی بارزانی و حکومەت (1970) شەڕی ناوخۆ هەبوو ، واتە ساڵەکانی 1967– 1970 کەوای لە کۆمەڵیک گەنج کردبوو سەر بنێن بەیەکەوە و بەدوای چارەسەردا بگەڕین ، چونکە بەڕاستی میللەت بێزار بوو لە یەکتری کوشتن و خەتاکەشیان دەخستە پاڵ باڵی پارتی (م . س) .
هەرلەوکاتانەدا کۆمەڵە گەنجێک کەوتبوونە ژێر کاریگەری شۆڕشی کوباو سەرکردەکەی (فیدل کاسترۆ) ، هەروەها شۆڕشگێڕی ناوداری ئەوسەردەمە (ئارنستۆ شی گیڤارا) کە خۆی پزیشکێکی ئارژەنتینی بوو ، شانبەشانی فیدل کاسترۆ هاوکاریکرد لە شۆڕشەکەی کوبادا ، تا لەساڵی 1959 دا حوکمی باتیستایان ڕووخاند و دەسەڵاتیان گرتە دەست و دواتریش پاش چەند ساڵێک دەستی هەڵگرت لە هەموو دەستکەوت و پلەوپایەیەکی خۆی و ڕوویکردە بۆلیفیا بۆ ئەوەی لەوێ تاقیکردنەوەی کوبا دووپاتبکاتەوە ، بەڵام لەساڵی 1967 دا لەشاری فالیفراندی لە بۆلیفیا لەناویانبرد . یەکێک لەوکەسانەی ئاهەنگی ڕێزلێنان و ستایشکردنی ڕێکدەخست لە بەکرەجۆ بەبۆنەی شەهیدکردنی گیڤاراوە ، مام جالال بوو ، خۆیشم یەکێک بووم لە بەشداربوان . دیسان لەو ساڵەدا – 1967 – خەباتی چەکدارانە کوردستانی ڕۆژهەڵاتی گرتەوە کە مەلا ئاوارە (عەبدوڵڵە ی موعینی) و براکەی ، سلێمانی موعینی و ئیسماعیلی شەریفزادە سەرکردایەتییان دەکرد بەڵام پاش شەهیدبوونیان ، چالاکییەکە درێژەی نەکێشا .

سالەکانی 1967– 1970 گۆڕانی گەورەیان بەخۆوە دی بەهۆی شەپۆلێکی ماویزم کە ئەوروپای ڕۆژئاوا (بەتایبەتی فەرەنسا) و ناوچەکەی گرتبۆوە . (بەبڕوای من ئەمە شۆڕشی لاوان نەبوو وەکوو کاک فوئاد قەرەداخی باسیدەکات ، چونکە نەیتوانی گۆڕانکاری لە سیستمی سەرمایەداریدا بکات ، ئەمە تەنها چالاکی و هەڵچوونێکی چەپ بوو بۆ ماوەیەکی کورت ، وادەزانم شۆڕش مانایەکی فراوانتری هەیە !) .

لەساڵی 1967 دا یەکێک لە ڕەهبەرەکانی (سازمان انقلابی حزب توده ایران) کەڕێکخراوێکی ماوی بوون و بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ یان کردبووە ڕێبازی خۆیان هاتە سلێمانی بەناوی دکتۆر جەلالەوە و خۆێشی پزیشک بوو ، ناوە ڕاستەقینەکەی خۆی (کورش لاشائی) بوو ، ئەم پیاوە کەسێکی جوامێرو بلیمەت و ڕەوشت بەرز بوو ، سێ مانگ لای من میوان بوو ، هەر لای منیش فێری زوبانی کوردی بوو . من لەسەرەتادا چەند وشەیەکی فارسیم دەزانی ، بەڵام دوایی سوودی زۆرم لە زوبان و هەڵسوکەوت و بیری ئەو وەرگرت . ئەوانەی بەگەرمی سەردانی ئەویان دەکرد لە ماڵی ئێمە چەند کەسێک بوون لەوانە کاک نەوشیروان مستەفا ئەمین یەکێکیان بوو .

ساڵی 1968 لەباتی تاکە کەسێک ، چەند کەسێک لە ڕێکخراوی ناوبراو هاتنە کوردستان و ئەمجارەیان لە بەکرەجۆ لای مام جەلال میوان بوون تاساڵی 1970 و ناوەکانیان بەم شێوەیەبوو دکتۆر جەلال (کورش لاشائی) . کاک ئیسماعیل (ایرج کشکولی) کاک قوباد (خسرو صفائی) لەگەڵ کاک مراد ،کاک صەفا ، کاک هاشم کە ناوە ئەسلییەکانیان نازانم . ڕەهبەری گەورەی ڕێکخراوەکە وەکوو من بیستبێتم (مهدی خان بابا تهرانی) بوو کەلە ئەوروپا مابووەوە و نەهاتبووە کوردستان ، سەردەمێک ئەو ڕادیۆی فارسی لە پەکین – ی پایتەختی چین دەبرد بەڕێوە . ئەم برادەرانە کە هاتبوونە کوردستان لە دەروێشە سەرگەرم و دڵسۆزەکانی ماو بوون ، هەندێکیان یان هەموویان چاویان بە ماوتسی تۆنگ کەوتبوو .

هەر لەوساڵەدا نەوشیروان مستەفا دەستیکرد بە وەرگێرانی وتەکانی ماو (کتێبە سوورەکە) هەروەها کتێبولکەکەی خەلیفەکەی ماو (لین پیاو) لەسەر شەڕی پارتیزانی ، جگەلەوە مەرحوم شازاد جەمیل سائیب ئیمتیازی گۆڤارێکی مانگانەی وەرگرت بە ناوی ڕزگاری و نەوشیروان مستەفا سەرنووسەرەکەی بوو . وتار و بابەتەکانی گۆڤاری ناوبراو چەپڕەوانە بوو ، بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ ی تیادا بڵاودەکرایەوە جگە لە ڕەخنە و تەعلیق و نووسینی جۆراوجۆر لەسەر پارتی و سەرکردایەتییەکەی کە ئەوسا ئێمەی جەلالی هەموو لە ململانێدابوین لەگەڵیاندا .

ڕێکخستنەکانی ئەو سەردەمەی پارتی (باڵی م.س) ، بەشێکیان ماویزم و بیروباوەڕی چەپیان قەبووڵ نەبوو ، ئەو زەمانەش هەندی کوتلە پەیدابوبون لەدژی ئەم بیروباوەڕە نوێیە و چەند جارێکیش ململانێکان ئاژاوەو شەڕی لێکەوتەوە کە ئێرە جێی باسکردنیان نییە . بەبڕوای من فاکتەری سەرەکی بڵاوبوونەوەی ماویزم لە کوردستاندا دەگەڕێتەوە بۆ هاتنی گروپەکەی سازمان انقلابی حزب توده ایران کە توانییان سەرنجی مام جەلال ڕابکێشن بەلای خۆیاندا و بیگۆڕن بۆ کەسێکی ماویست ، دواتریش نەوشیروان مستەفا و کۆمەڵێک لە کادرە ڕۆشنبیرەکانی ڕێکخراو و لێژنەی ناوچەو لقی سلێمانی بوونە هەڵگری ئەم بیروباوەڕە ، بەندەش یەکێک بووم لەوانە .

فاکتەرەکانی تر کە فوئاد قەرەداخی ناوی بردوون وەکوو شەهیدبوونی گیڤارا ، شۆڕشی ڕۆشنبیری چین ، ناکۆکی فیکری و سیاسی سۆڤیەت و ئەلبانیا وحزبە ماوییەکان لە ئەوروپا ، ناکۆکی نیوان باڵی م.س و حزبی شیوعی بەهەردو باڵەکەیەوە ، دەرچوونی چەند ئەندامێکی ئەو ڕێبازە بۆ لقی پارتی م.س ، دروستبوونی ئەڵقەیەکی ڕۆشنبیری لە ئەندامە ماوییەکانی لق و ناوچەی سلێمانی ، ناکۆکی کۆمیتەی ناوەندی م.س لەگەڵ ماویستەکانی لقی سلێمانی . ئەم فاکتەرانە هەموو لاوەکین و بە بڕوای من هۆی سەرەکی نەبوون .

وەکوو پێشتر باسمکرد لەدوای مانگی ئازاری 1970 کۆمیتەی ناوەندی باڵی م.س و ئەندامانی لق و بەشێک لە ئەندامانی ناوچەو ڕێکخراوەکان پەڕیبوونە بەغدا و هەندێکی تریان لە سلێمانی وشارەکانی تر مابوونەوە . بێگومان ئەندامان و جەماوەری باڵی م.س بەتایبەتی پێشمەرگەکان کە نەیاندەزانی چیبکەن دڵتەنگ و نارەحەت بوون چونکە پێیان وتبوون (بڕۆن کەیفی خۆتانە چیدەکەن بیکەن !) .

لقی سلێمانی و ژمارەیەکیتر لە نزیکەکانی خۆیان کوتلەیەکیان دروستکردبوو دژی م.س ، تووڕەو یاخی بوون ، بە توندی ڕەخنەیان دەگرت لە مەکتەبی سیاسی و قسەیان پێدەوتن و واتێگەیشتبوون لە سیاسەتدا گەرەنتی هەیە و نەدەبوایە وەزعەکە وای لێبهاتایە کە ئەوان بە چاوی خۆیان بینییان !! کوتلەکە بریتی بوو لە : نەشیروان مستەفا

ئەمین ، مەحمود مەلا عیزەت ، شازاد جەمیل سائیب ، حەمە سابیر (ئاوەڵ زاوای مام جەلال) ، رەفعەت مەلا ئەورەحمان ، حەمە چاوشین . من هەندی لە قسەکانی ئەوسای نەوشیروان مستەفام بیر ماوە کە لێیم دەبیست لە بەغدا و ئێرە جێی هەڵڕشتنی نییە .

لەولاشەوە مام جەلال گروپێکی درووست کردبوو ، هەندێ ئێوارە لە نوسینگەیەک لە (شارع فلسطین – بەغدا) وانەی دەوتەوە و لەسەر(قۆناخی رزگاری نیشتمانی ، شۆڕشی دیموکراتی نوێ ، شەڕی پارتیزانی) ، قسەی دەکرد و تێکڕای باسەکان تیۆری و بیروباوەری ماوتسی تۆنگ بوون ، هەرچەند بچوومایەتە بەغدا دەچوومە ئەو شوێنەو گوێم دەگرت ، ئێوارەدرەنگانێکیش خەڵکانی هەمەجۆرەی کۆن و نوێ ، سەر بەم گروپ ، یان ئەو تاقم ، لە کتێبخانەی (الفکر الجدید– بەغدا) کۆدەبوونەوە کە شەهید شەهاب و برادەرانی سازمان انقلابی ایران دەیانبرد بە ڕێوە و لەوێ سەریاندەنا بە سەرییەکەوە و بیروڕا ئاڵوگۆر دەکرا . خەڵکانێکی تر ، نەئەملا و نەئەولا دەیانوت چیبکەین ، ئەمانە هەمووی لەوەوە سەرچاوەی گرتبوو کە حزبی بەعس جێی بڕوا نەبوو ، کەسیش لێی ڕوون و ئاشکرا نەبوو ئاخۆ بارزانی وپارتی نەخشەو پیلانیان چۆندەبێ بۆ داهاتوو . ئەوکاتانە هێشتا هەردو باڵەکەی پارتی یەکیان نەگرتبۆوە ، لەولاشەوە پ.د.ک باڵی بارزانی دەسەڵاتی یەک حزبییان پەیرەو و پیادە دەکرد لەکوردستاندا و ڕازی نەبوون لەخۆیان بەولاوە حزبێکی تر بە ئاشکرا لە گۆڕەپانەکەدا چالاکی سیاسی بکات . حزبی شیوعی عێراق– لقی کوردستان ، بەهەردوباڵەکەیەوە دەیانویست سوود لەو هەلومەرجە نوێیە وەربگرن و بەکاری بهێنن بۆ بەرژەوەندی خۆیان .

ئالەم کەین و بەینەدا بیری دامەزراندنی ڕێکخراوێکی نوێ سەریهەڵدا کەلەداهاتوویەکی دووردا پاش ڕەگ و ڕیشە داکوتان و ڕاکێشانی جەماوەر بەلای خۆیدا ، ببێتە حزبی پێشڕەو و پەیڕەوی شەڕی پارتیزانی و خەباتی درێژخایان و بەرەیی بکات ، مەبدەئەکانی شۆڕشی دیموکراتی نوێ جێبەجی بکات و خزمەتی قۆناخی شۆڕشی ڕزگاری نێشتمانی پێبکات ، نیشتمان پاک بکاتەوە لە دوژمن و تێبکۆشی لە پێناوی دامەزراندنی دەوڵەتێکی کوردی . دەوڵەتێک بۆ هەموان و لەخزمەتی هەموان .

من ئەوکاتە لەسلێمانی مابوومەوە ، زۆر بەوردی و بەڕوونی ئاگاداری پەیوەندییەکان و بیرگۆڕینەوەکان و دانیشتنەکان نەبووم ، بەتایبەتی من کارمەندی زانکۆی سلێمانی بووم و ناوبەناو بەکاری زانکۆ دەچوومە بەغدا و پاش چەند ڕۆژێک دەگەڕامەوە ، جگەلەوە من ئەندامی لق و ناوچەیش نەبووم ، نەخەوم پێوەدەبینی و نە حەزیشم لێی بوو ، بەڵام بە حوکمی قاڵبوونم لەکاری سیاسیدا ، خەڵکێکی زۆرم دەناسی لەمام جەلالەوە هەتا خوارەوە . کاتێکیش ئەو برادەرانە بریاری دامەزراندنی کۆمەڵەیان دا ، من یەکێک بووم لەوانەی پەیوەندیم پێوەکرا و ئێمە بوینە وەجبەی دووەمی دامەزرێنەری کۆمەڵە .

دەربارەی خاڵە گرنگەکانی دیدارەکەی فوئاد قەرەداخی کە سەرنجی منیان ڕاکێشا

یەکەم/ فوئاد قەرەداخی پێی وایە مێژووی درووستبوونی کۆمەڵە پشت بە دۆکومێنت نابەستێت و گێڕانەوەی جیاجیا بۆ کۆمەڵە کراوە و کارێکی هەرەوەزی بەباش دەزانی بۆ نووسینەوەی ئەو مێژووە .

من لەگەڵ ئەو پێشنیارەی دوایی فوئاد قەرەداخیدام سەبارەت بەکاری هەرەوەزی کە پێکبێت لە کەسەکانی وەجبەی یەکەم و دووەم بۆئەوەی زانیاری زیاتر کۆببێتەوە و وەبیرهێنانەوەی

باشتریش هاوکاری بکات لە نووسینەوەی مێژووەکە و رزگاریبکات لە ئیعتیباراتی سیاسی و مەیلی شەخسی و مەحسوبیەت و مەنسوبیەت و کینەو ڕق و لاف و گەزافی تایبەتی .

بەڵام دەربارەی نووسین و دۆکومینت ، فوئاد دەزانێ کۆمەڵە لەوکاتەدا ڕێکخستنێکی زۆر نهێنی بوو ، خاوەنی دەستوورێکی بەرگ سوور بوو کە من دانەیەکیم لابوو لە سلێمانی ، دواتریش بڵاوکراوەیەکی هەبوو بەناوی ئاڵای شۆڕش ، ململانێکانیش لەسەر ناسنامەی کۆمەڵە ، بەشێک بوو لە چالاکییەکان . ئیتر نازانم فوئاد قەرەداخی مەبەستی چییە لە دۆکومێنت و نووسراو؟ .

دووەم/ دەربارەی ناسنامەی کۆمەڵە ، فوئاد دەڵێ : ئەوەی من لێرەدا باسی دەکەم کۆمەڵەی ڕەنجدەران نییە بەڵکو

کۆمەڵەی (مارکسی – لینینی کوردستان – عێراق _ ه) و دوای دەرچوونی من و چەند هاوڕێیەکی تر لەکۆمەڵە کە بە عێراقچی ناوزەد کراین ، داش عێراقی لێکرایەوە .
لەوەڵامی ئەمەدا دەڵێم : ئەو دەستوورەی لای من بوو ناوی (کۆمەڵەی مارکسی – لینینی کوردستان) بوو ئیتر ئەگەر پێشتر ، لەسەرەتادا و لە بەغدا ناوەکە جۆرێکی تر بووبێت ، ئەوە من ئاگام لێی نییە ، ئەمە لە لایەک ، لەلایەکی تر ئەگەر ناسنامەی کۆمەڵە کوردستانی نەبوایە ، من کارم تێدانەدەکرد ، هەر ئەمەیش وایکرد کە ئێمە بکەوینە ململانێوە لەگەڵ گروپەکەی فوئاد قەرەداخیدا کە دواتر دێمەوە سەری . بەڵام دوایی کە کۆمەڵە چۆتە شاخ و داش عێراقیان خستۆتە سەر ناوەکەی و پەیڕەوی مارکسیزم لینینیزم و بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ نەکراوە ، ئەمەیان ڕاستە و من وکاک فوئاد لێرەدا یەکدەگرینەوە .
لەبەشێکی تری دیدارەکەدا فوئاد قەرەداخی حەزی بە دامەزراندنی بەدیلێک کردووە وەکوو کومەڵە ، بەڵام بە بێئەوەی خۆی لە باڵی (م.س) بپچڕێنێ و دەڵێ : لەلام ستەم بوو حزبێک لەسەرەتای هەرزەکاریمەوە کارم تێدا کردبوو ، لە ڕۆژگاری نەهات و نووچداندا پشتی تێبکەم ، پێم وابوو ئەگەر بەرامبەر ئەو حزبە ئەمەکدار نەبم .... هتد
لەگەڵ ڕێزمدا ، من تێناگەم چۆنچۆنی فوئاد قەرەداخی ، کە خۆی بە چەپ و مارکسی دەزانێ ، خۆی لە دوو حزبدا ، یەکێکیان بۆرژوازی و ئەوی تریان مارکسی کۆدەکاتەوە ، بەتایبەتی ئەو یەکێکە لە دامەزرێنەرەکانی کۆمەڵە و زۆر چاک زانیویەتی کە مارکسیزم لینینیزم بیروباوەری ماوتسی تۆنگ پەیڕەو دەکات ، جگەلەوە ئەو کاتی خۆی لەسەرەتای درووستبوونی کۆمەڵەدا یەکێک لە ڕەخنەکانی لای من ئەوەبوو کە گوایا مام جەلال ئامادە نییە ڕەخنە لە ڕابوردووی خۆی بگرێت ! ئایا ئەمەی فوئاد دەیڵێت لێدان نییە لە تەلی عاتیفە ؟ ئایا ئەمە پابەندبوون ناگەیەنێت بە پارتی شۆڕشگێڕی کوردستانەوە ؟!!
من بەشبەحاڵی خۆم هەڵوەشانەوەی پارتی ناوبراوم بەچاکدەزانی لەبەر ئەم هۆیانەی خوارەوە: :
یەکەم / بۆ ماوەیەکی درێژ شەڕی ناوخۆ نەما لەکوردستاندا و لەجێی ئەو ئاشتی بەرقەرار بوو .
دووەم / پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان ڕزگاری بوو لە حکومەت ، هەروەها لە حزبی بەعس کە بڕوای بە کوردو کوردستان و کێشەی نەتەوەیی گەلی کورد نەبوو .
سێیەم / دەرگایەک کرایەوە کە خەڵکانی ڕۆشنبیری ناو حزبەکە خۆیان بیر لە شتی باش بکەنەوە و نەفرەت لە شتەخراپەکانی ڕابوردوو بکەن ، کێ بزانی دامەزراندنی کۆمەڵە یەکێک لەو ئاکامانە نەبێت .
چوارەم / زەمینەیەک خولقا لە کوردستاندا بۆئەوەی بیری چاک گەشەبکات و خەلک چاوی بکرێتەوە و خۆی پەروەردە بکات ، ئەمە لە زەرفی شەڕی ناوخۆدا زەحمەتە .
دەربارەی نەوشیروان مستەفا و مەحمود مەلا عیزەت دەڵێ: ئەو و مەحمودی مەلاعیزەت پەشیمان بوونەوە بێنە ناو کۆمەڵەوە چونکە ناوهێنانی ئاشکرای مارکسیزم لینینیزم بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ یان قەبووڵ نەبوو ، هەروەها تێبینییان هەبوو لەسەر هەڵسوڕاوێکی چالاکی گروپەکەی شەهاب ، جگەلەوە گوایا بە بێئاگاداری ئەوان کاری ڕێکخراوەیی کراوە و ئەمانیان لێ ئاگادار نەکردووە ، واتە نەوشیروان و مەحمود . فەرەیدون عەبدولقادریش کە باسی نەوشیروان دەکات دەڵێ : کەئەو زانی مام جەلال بەشداره وتی : من بەشدارنابم .
پێش هەموو شتێک دەبوایە فوئاد قەرەداخی ناوی هەڵسوڕاوەکەی گروپی شەهابی بهانیبا بۆئەوەی بزانرێ ئایا ئەو قسەیەی نەوشیروان و مەحمود پڕبەپێستی هەڵسوڕاوەکەیە یان نا ؟!
دەربارەی خودی نەوشیروان مستەفا ، هەموو ئەو بیانوانەی سەرەوە ڕێی تێدەچی ، چونکە ناوبراو لە ژیانیدا ، نە چەپ بووە ، نە مارکسی و ماویش بووە ، زەمانێکیش کە بیری ماوی قەبووڵ بووە لەبەر ئەوە بووە کە مۆدێل بووە و چاوی لە مام جەلال کردووە! ئەگەر وانییە ئەی بۆچی دوایی دژی وەستانەوە؟!!!!! . جگەلەوە کە پێی وتراوە مام جەلال لە کۆمەڵەدایە و ئەویش قوشقی بووە ، ئەوەلەبەر ئەوە بوو کە ئەوسا نەوشیروان و گروپەکەی ڕێک نەبوون لەگەڵ مەکتەبی سیاسی و مام جەلالدا ، جگەلەوە ئەو و مەحمود هەمیشە حەزیان بەوەبوو کە ڕیشسپی و ڕابەربن و هەموو شتەکان لەخۆیانەوە دەستپێبکات! .
لەپاڵئەمانەدا من هەڵسەنگاندنێکی ترم هەیە کەڕەنگە جیاواز بێ لەوانەی کاک فوئاد و کاک فەرەیدون و بتوانم سەرنجی خوێنەری پێڕابکێشم ، ئەویش ئەوەیە کە ئەوکاتە (دوای 11ی ئازاری 1970) نەشیروان مستەفا هەموو ئەو

دەسەلآت و کاروچالاکیانەی کەهەیبوو لە لقی سلێمانی پارتی _ باڵی م.س _ بەتایبەتی کاری ڕۆژنامەگەری و گۆڤاری ڕزگاری ، هەمووی لەدەست دەرچوو ، نەوشیروان بە تەنها مایەوە ، جگەلەوە بەرەوڕووی کێشەیەک بووبۆوە لەناوەوە و دەرەوەی ڕێکخستن کە بەو چارەسەر نەدەکرا و بۆی نەدەخرا بەلایەکدا و ئەمە وای کردبوو ئەو دڵتەنگ و نارەحەت بێت و تووشی حاڵەتێکی دەروونی خراپ ببێت و زۆریش دەرنەدەکەوت ، کەپارتی باڵی م.س خۆی هەڵوەشآندەوە و گەڕایەوە ناو پارتی بەسەرۆکایەتی بارزانی ، ژمارەیەک لە ئەندامانی م.س سەردانی بارزانییان کرد ، لەوانە مام جەلال و ئیبراهیم ئەحمەد بوو ، دواتریش بەیەکجارەکی لەبارەگای ئەو دایانکوتا . نەوشیروان مستەفاش یەکێک بوو لەوانەی لەگەڵ خۆیان بردیان و ئەویش ماوەیەک لەوێ دایکوتا . من جارێکیان سەفەرێکی حاجی هۆمەرانم کرد و سەردانێکی سەرپێی ئەوم کرد . نەوشیروان مستەفا زۆر لەوێ نەمایەوە و لە پاش ماوەیەک ئەوێی جێهێشت و چوو بۆ شارەزوور بۆ ماڵی مام رەزای مامی ، دوای ماوەیەک لەوێش خۆی پێنەگیرا و هاتەوە بۆ سلێمانی و ناوبەناو سەردانیم دەکرد ، پاش ماوەیەک سلێمانی جێهێشت و چوو بۆ ماڵی خوشکی لەبەغدا و لەوێش هەر دەمبینی و سەردەمێکیش کە دکتۆر فوئاد جەلالی زاوای لە میسر دەبێت ، ئەمیش سەفەردەکات بۆ ئەوێ و هەندێ نامەی مام جەلالی پێدەبێ بۆ ئەبو فلان و ئەبو فیسار و کە پاش ماوەیەک لەوێش گەڕایەوە ، قسەی بەوانە دەوت و دەیوت: ئەبو..........کانی مام جەلال هیچیان بۆ نەکردم آآ!!!!! . ئەگەر سەرم لێتێکنەچووبێ لە ساڵی 1972 دا بەیەکجارەکی چووە نەمسا و من یەکێک بووم لەوانەی لە بەغدا بەڕێمانکرد . پێش ئەوە مەرحوم حلمی عەلی شەریف ئێوارە خوانێکی سازکرد لەسەر شەرەفی ئەو بەبۆنەی سەفەرەکەیەوە ، منیش بەشدار بووم.

لێرەدا دەمەوێ بڵێم کە نەوشیروان مستەفا لە حاڵەتی هەڵچوون و داچوونێکی بەردەوامدابوو و دەیویست برواتە دەرەوەی وڵات (ئەو قەت ئەمەی لای من باسنەکردووە) بەڵام وامدەخوێندەوە ، جگەلەوە لەڕووی کەسایەتی سیاسییەوە ئەو هەموو ژیانی هەڵچوون و داچوون بووە و کەسێکی ئارام نەبووە ، زوو زوو توڕەدەبێت و چی بەسەر دەمیدا بێت دەیڵێت ، زوو زوویش سارد دەبێتەوە و وەکوو جاری جارانی لێدێتەوە ، زوو زوو دەڕوخێ و یاخیدەبێت و کارەکەی جێدەهێڵێ و زوو زوویش دڵی دێتەوە جێی خۆی .

دەربارەی ئەوەی گوایا مام جەلال لە کۆمەڵەدا بووە و ئەمیش وتوویەتی : لەبەرئەوەی ئەوی تێدایە ، منی تێدانیم........ ئەمە ڕێی تێدەچێ ! بەڵام من بە فەرەیدون و خوێنەر دەڵێم کە نەوشیروان مبستەفا لەمێژەوە خۆی بە قوتابییەکی مام جەلال دەزانێ و چەند جارێک ئەمەی لای من وتووە لە کاتی خۆیدا ، لەبەرئەوە بڕواناکەم ڕۆژێک لە ڕۆژان بیری لەوە کردبێتەوە پاشقول لە مام جەلال بگرێ یان چاڵی بۆهەڵکەنێ ! ئەوەندەی من نەوشیروان بناسم کە 44 ساڵ زیاتر دەکات ، ویستوویەتی لە سێبەری مام جەلالدا دەسەلآتی هەبێت و ئەوکارانە بکات کە خۆی بەباشیدەزانێت . جگەلەوە لەگەڵ ئەوەی ئەو زۆری نووسیوە ، بەڵام نەم بیستووە کە خاوەنی دیراسەو بەرهەمێکی (نیشتمانی یان چەپ و مارکسی یاخود نەتەوەیی) بێت دەربارەی کێشەی کورد و چۆنێتی چارەسەرکردنی . ئەو وەکوو مام جەلال حەزی بە کوردایەتییە ، هەروەها دیموکراتی بۆ عێراق و بەهێزکردنی برایەتی کوردوعەرەب ، دواتر مسۆگەرکردنی هەندی ماف بۆ کورد .

بەڵگەم بۆ ئەو قسانەی سەرەوە ، وەڵامی نامەیەکی مام جەلالە کە نەوشیروان مستەفا لە کتێبەکەیدا (لەکەناری دانووبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ – دیوی ناوەوەی ڕووداوەکانی کوردستان 1975– 1978) لە لاپەڕە 42 دا دەڵێ :

جارێکیان لەوەڵامی نامەیەکیدا بۆ ئەوەی دڵنیای بکەم لەوەی من هەر لەسەر بەڵێنە کۆنەکەی خۆم ماوم ، سەرەتای نامەکەم بەم شیعرەی سالم دەس پێکرد :

ئەی قیبلەی مورادم ئاخۆ با ڕۆژگاران

جارێ لەکەس ئەپرسی حاڵی غەیبی تاران

بەو سوێندەی کە خواردم : من هەر ئەوەم کە دیوتم

حاشا بکەم فەرامۆش ، میثاق و عەهدی جاران!

لەدێڕی دووەمی بەیتی یەکەمدا وشەی تاران م گۆڕیبوو بە شاران

خاڵێکیتر کە قەرەداخی دەیوروژێنێ ، ناسنامەی ڕێکخراوەکە و سنوری کارکردنی بوو. ئایا ڕێکخستنەکە ناسنامەیەکی ناسیۆنالیستی دەبێت یان ناسنامەیەکی ئینتەرناسیۆنالیستی؟ ئایا ستراتیژی ڕێکخراوەکە کارکردن دەبێت بۆ

درووستکردنی حزبێکی عێراقی یاخود کوردستانی ، ڕزگاری هەموو کوردستانە یان کوردستان لە چوارچێوەی عێراقدا ؟

دەربارەی ئەم خاڵە ئەوەی من بیرم مابێ ، تەم ومژ لەسەر ناسنامەی کۆمەڵە نەبوو ، کۆمەڵە ڕێکخراوێکی ماوی بوو بڕوای بە خەباتی ناسیۆنالیستی و چینایەتی هەبوو ، تێدەکۆشا بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ لەبەر ڕۆشنایی تایبەتمەندە نەتەوەییەکانی گەلی کورد پیادەبکات لە سەرانسەری کوردستاندا بەڵام زیاتر کوردستانی عێراق . هەروەها خەباتیدەکرد بۆئەوەی حزبێکی کوردستانی دابمەزرێنێ لەپێناوی بەدیهێنانی ئەو ئامانجانەی پێشتر لەم وتارەدا باسم لێوە کرد .

دەربارەی خاڵە گرنگەکانی چاوپێکەوتنەکەی فەرەیدون عەبدولقادر کە سەرنجی منیان ڕاکێشا

پێشەکی دەمەوێ ئەوە بە فەرەیدون بڵێم کەئەو وەکوو کەسێکی نامۆ بە (کۆمەڵە ، بیری چەپ ، مارکسیزم _ لێنینیزم بیروباوەڕی ماوتسی تۆنگ) خۆی پیشاندەدات و ڕادەکات لە ناوبردنی زاراوەی مارکسی ، شیوعی، حزبی شیوعی و زیاتر وەکوو کەسێکی سەرمایەدارو دەڵەمەند و پارەدار قسەدەکات و دەیەوێ هەموو لایەنەکان و کەسایەتییەکان ڕازیبکات وەکوو: پارتی دیموکراتی کوردستان . یەکێتی نیشتمانی کوردستان ، مام جەلال و نەوشیروان مستەفا و کۆسرەت ڕەسوڵ عەلی ، عومەر فەتاح .

من ئەمە بەهەڵە دەزانم چونکە کاک فەرەیدون ، مەوقیعی ئێستای هەرچییەک بێت ، نابێ پەنابەرێتە بەر سیاسەتی ڕازیکردن و بازبدات بەسەر ڕاستییەکاندا کە بریتییە لە مێژووی دامەزراندنی ڕێکخراوێک بەناوی کۆمەڵەی مارکسی لێنینی کوردستان ، کۆبوونەوەو دانیشتنەکان ، کەسەکان ، بڕیارەکان ، دابەشکردنی کار و ناوی بەرپرسەکانی شارەکان ، ناکۆکییەکان وئینشیقاقەکان و ناوی ئەوانەی لەوەجبەی یەکەم و دووەمدا کاریانکردووە .....تاد نابێ ئەو خۆی وەکوو پاڵەوانی فیلمێک پیشانبدات و خەتێکی ڕاست وچەپ بەسەر ئەوانی تردا بهێنێ ، بە پێچەوانەی ئەمەوە ، دەبێ ئەو وەکوو کەسێکی بێلایەن باس لە مێژووی دامەزراندنی کۆمەڵە بکات و پێی نەنگ نەبێت کە بڵێت : کۆمەڵەی مارکسی لێنینی کوردستانمان دامەزراند ، نەک بڵێ: کۆمەڵە یان کۆمەڵەی ڕەنجدەرانمان دامەزراند .

لەبەشێکی تری چاوپێکەوتنەکەدا فەرەیدون مەوقیعی مام جەلالی لە کۆمەڵەدا ڕوون نەکردۆتەوە (ڕیش سپێ بووە؟ ، دامەزرێنەربووە وەکوو ئەوان؟ ، ئەندام و دۆست بووە؟) تەنها دەڵێ : لەبەرئەوەی ئێمە کۆمەڵە گەنجێک بووین و پێویستیمان بە کەسێکی ناسراو هەبوو لەگەڵماندابێت چوین پەیوەندیمان بە مام جالالەوە کرد .

هەروەها دوو کۆبوونەوە بەمەبەستی دامەزراندنی ڕێکخراوەکە لەماڵی ئەوان لە(بەغدا– ڕاغبە خاتون) ئەنجامدراوە و باسی ناسنامەی کۆمەڵە و دەستوورەکەی کراوە کە فوئاد قەرەداخی یەکێک بووە لە بەشداربووەکان ، بەڵام فەرەیدون (کە دوای فوئاد قەرەداخی چاوپێکەوتنەکەی کردووە لە گەڵ هەفتەنامەی میدیادا) بەلای ئەمەدا ناچێت و باسی لێوەناکات . لەڕاستیدا ئەگەر بتەوێت هەڵسەنگاندنی زانستانەو دروست بۆ ڕابوردوو بکەیت ، پێویستە لە هەموو لایەکەوە سەیری کەسەکان و شتەکان و دیاردەکان بکەیت و چی ڕاستە ئەوە بڵێیت و هەر شتە هەقی خۆی بدەیتێ ، ئەگەر لە نووسیندا بێلایەن نەبیت و خۆت ڕزگار نەکەیت لە موجامەلە و خاتر و خۆتر ، ئەوا کارەکان ئەنجامی باش نادەن بەدەستەوە و زۆری تێکدەچێ .

لە شوێنێکی تری چاوپێکەوتنەکەدا ئەوە باسدەکات کە ئەوان بیریان لە ڕێکخراوێکی نوێ کردۆتەوە کە لە هی ڕێکخراو و حزبەکانی تری کوردستان نەچێت ، گوایا خەڵکانی ڕۆشنبیرو ڕەنجدەر و زەحمەتکێش بەردەوام سووتەمەنی بوون ، بەڵام دووربوون لە بڕیارێکی سیاسی و بۆچوونیان وەرنەگیراوە و زۆربەی سەرکردایەتی جووڵانەوەکانی کورد شێخ و مەلا بوون و بڕیاری سیاسییان داوە ، هەوەها بڕوایان وابوو کە پارتی بە هەردوو باڵەکەیەوە ناتوانن هیچ بکەن ......

من بە فەرەیدون عەبدولقادر دەڵێم: لەوەتی کوردایەتی و شۆڕش هەیە لە کوردستاندا ڕۆشنبیر و ڕەنجدەر و زەحمەتکێش بەبەردەوامیی سووتەمەنی بوون و ڕاوبۆچوونیان وەرنەگیراوە و هیچ حسابێکیشیان بۆنەکراوە ، نەک

هەر ئەمەوبەس جاری وا هەبوە ئەندامێکی سەرکردایەتیش حسابی بۆ نەکراوە و لەسەر ڕەخنەیەک پەلاماردراوە و سووکایەتی پێکراوە و دەرپەڕێنراوە ، نموونەی ئەمە عەلی محەمەد عەسکەرییە (عەلی بچکۆل) برادەرەکەی کاک فەرەیدون خۆی کە لەسەر ڕەخنەیەک لە پاکستان خۆی گرتەوە .

دیسان بەبیری کاک فەرەیدونی دێنمەوە ، هەتا ئێستایش سەرکردایەتی لەکوردستاندا لەدەستی شێخەکاندایە و گۆڕانی بەسەردا نەهاتووە و هەموو ناکۆکی و ململانێکانیش لەگۆڕەپانی سیاسیدا لەگەڵ شەڕەکانی ناوخۆ ، بەدرێژایی ساڵەکانی رابوردوو ، هەمووی لە ملی ئەواندایە .

چەند خاڵێکی تری گرنگ ماوە کە پەیوەندییان بە دامەزراندنی ڕێکخراوی کۆمەڵەوە نییە ، بەڵام لەبەرئەوەی لەدەمی دامەزرێنەرێکی کۆمەڵە (فەرەیدون عەبدولقادر) دەرچووە ، ئەوا ناچارم کورتەیەکیان لەسەر بنووسم .

یەکەم / دەربارەی بەرەی کوردستانی ، فەرەیدون وا خۆی پیشان دەدات ئەو ڕۆڵێکی گرنگی گێڕاوە لە سەرخستنی بەرەی کوردستانی و ئەگەر ئەو نەبوایە ئەوا بەرە درووست نەدەبوو .

من پێم وایە ڕاستییەک هەیە کە نابێ بیشارینەوە و پەیوەندی بە هەوڵ و تەقەلا و هیمەتی ئەندامانی سەرکردایەتی ئەم یان ئەو حزبەوە هەیە سەبارەت بە درووستکردن و سەرخستنی بەرەی کوردستانی ، بەڵام بەپێی ئەو سەرچاوانەی لەبەر دەستی مندان ، شتێکی وەهام بەرچاو نەکەوتووە پیشانی بدات ئەگەر فلانە کەس نەبوایە ئەوا بەرەی کوردستانی سەرکەوتنی بەخۆوە نەدەبینی!! .

ئەگەر نەختێک بگەڕێینەوە بۆدواوە ئەوەمان بەبیردێتەوە کە ئێرانییەکان لە ڕۆژی 7_8 1986/11 دا مام جەلال و مەرحوم ئیدریسیان بردە تاران و ڕێککەوتننامەیەکیان پێ ئیمزا کردن و دواتریش لایەنەکانی جود ، ورد ورد لەیەک نزیک بوونەوە و ئاشت بوونەوە ، هەتا لە ئایاری 1988 دا بەرەی کوردستانی ڕاگەیەنرا و میساق و پەیرەوی ناوخۆکەیان بلاو کردەوە و کاریان پێکرد . بەکورتی و بە کوردی دەتوانم بڵێم شەقی زەمانە بەرەی کوردستانی درووستکرد نەک ئازایەتی ئەم حزب ، ئەو ڕێکخراو یان ئەو تاکەکەس .

دووەم / دەربارەی پارە پەیداکردن و دەوڵەمەندبوون ، ئەو دەڵێ کەلەمنداڵییەوە کاسپی کردووە و لە بەندیخانەش بەقەدەر سێ ئەندازیار پارەی چنگکەوتووە و دواتریش خانووی خستۆتە ڕەهنەوە و لەبانکی فلان و فیسار پارەی قەرز کردووە و کاری پێوەدەکات .

من وەلامێکی کورتی فەرەیدون دەدەمەوە و زۆرناچمە ناو ئەم باسەوە و کاری من نییە . ئەویش ئەوەیە ، فەرەیدون یەکەم کەسە کەلەو قسانە دەکات و لەکەسیترم نەبیستووە ! ، من بەشبەحاڵی خۆم لەکاتی خۆیدا دوو جار گیراوم و دوایی پاش ئازار و ئەشکەنجەو لێکۆڵینەوە لەناو خەڵکی ڕۆشنبیر و سیاسەتمەداردا خۆم بینیوەتەوە ، کەسم نەدی کاسپی بکات و چوار عانە پەیدابکات و خۆیشم وەکوو ئەوان بووم و بەدەستی سپی لە زیندان هاتمە دەرەوە .

بەڵام بۆ خاڵی سێیەم لەسەدا سەد لەگەڵ فەرەیدون دام و پێم باشە سەرکردەکانی پارتی و یەکێتی و حزبە کوردستانییەکان ، ئەوانەی تەمەنیان لەسەرو 65 ساڵەوەیە ئیستیقالە بدەن و برۆنە ماڵەوە و ئێخە لە ئێخەی ئەو خەڵکە بکەنەوە کە دەمیان لێکردوونەتەوە و لەپشتی کەسانێکیش نەوەستن کە سەرکردایەتی نوێ وەردەگرن . با ئەمە ببێتە کولتورێکی نوێ و ڕێگە بە خەڵکی گەنج و ڕۆشنبیری تر بدرێت بێنە گۆڕەپانی سیاسەت و جڵەو بگرنە دەست .

نیلسۆن ماندێلا پاش 27 ساڵ زیندانی ، دەسەلاتی باشووری ئەفەریقای ناچارکرد ڕژێمی نەژادپەرستی هەڵبوەشێنێتەوە و ولاتێکی دیموکراتی بۆ باشووری ئەفەریقا ڕابگەیەنێ ، هەر ئەو وحزبەکەی لەگەڵ خەباتی زۆربەی پێسترەشەکان وایان لە فرێدریک ولیام دوکلێرک کرد دەست لەکارکێشانەوەی خۆی ڕابگەیەنێت پاش سێ سەدە لەدەسەلاتی کەمینەی سپی.

خۆیشی لەساڵی 1994تا 1999 سەرۆک کۆمار بوو ، دوایی بە حوسن و ڕەزای خۆی دەسەلاتی بۆ ئەوانەی خوار خۆی جێهێشت و گەورەترین سەروەری تۆمارکرد لە مێژوودا .

من و کۆمەڵەی مارکسی لێنینی کوردستان

لەسەرەتای درووستبوونی کۆمەڵەدا من یەکێک بووم لەوانەی پەیوەندیم پێوەکرا ، بەڵام ئاگاداری چالاکییەکانی دامەزرێنەرەکانی نیم لە بەغدا کە برێتیبون لە شەهید شەهاب شێخ نوری ، کاک فوئاد قەرەداخی ، کاک فەرەیدون

عەبدولقادر و کاک فازیل مەلا مەحمود .
یەکەم دووکەس کە ناسیمن و چاوم پێیانکەوت ، کاک ئاوات زەکی عەبدلغەفور و شەهاب شێخ نوری بوو لە شاری سلێمانی . لەگەڵ شەهید شەهاب باسی پێداویستییەکانی دامەزراندنی کۆمەڵەیەکی وەهاو سروشتی قۆناخەکەو بارودۆخ و هەلومەرجی سیاسی ئەوسا و داهاتوومان کرد ، هەر زوو ئەوەم لا گەڵاڵە بوو کە بایەخدانێک هەیە بە من و پێیان خۆشە لێیان نزیکبوومەتەوە و ئامادە باشی خۆم پیشانداوە بۆ کارکردن . من خۆیشم دڵم خۆشبوو بە ڕێکخراوێکی وەها (نەجەلالی و نەمەلایی) و هەمو جارێک لەبەرخۆمەوە دەموت خوا بکات ئەمە درێژەدان نەبێت بە ڕێکخستنە کۆنەکان و شەڕی کورد کوشتن دووپات نەبێتەوە . من ئەمەم بە کاک شەهاب وت ! و لەوەڵامدا ڕوونیکردەوە کە شتی وانییە و کۆمەڵە ، ڕێکخراوێکی کوردستانییە و لە سەرانسەری هەموو کوردستاندا خەباتدەکات و خەڵکی هەمەجۆرەی وەکو (پارتی، جەلالی، شیوعی ، کاژیک) کاری تێدادەکات و باوەشی بۆ هەموو کەسێکی تێکۆشەر گرتۆتەوە و دژی هیچ لایەکیش نین .
من زوو لەوەگەیشتم کە ڕێکخراوەکە خۆی هاڵگرتووە 10تا 15 ساڵ خەباتی نهێنی بکات و گەورەترین ژمارە لەخەڵکی کوردستان لە خۆی کۆبکاتەوە و گۆشیان بکات بە بیری شۆڕشگێرانە و دواتریش کە بەرگەی لێدان و شەقی زەمانەی گرت ئەوسا خۆی ئاشکرابکات و بێتە مەیدان .
 شەهید شەهاب کەسێکی جوامێرو تێکۆشەر ، پاک و خاوێن ، ورەبەرز ، سادە و بێ فیز و هەوا بوو ، هەتا دووساڵیش هەرچەند بچووماياتە بەغدا سەردانیم دەکرد چونکە ئەسا ئەو لەوێ کارمەند بوو ، ئیتر یان مەوعیدمان دادەنا ، یان پێکەوە بە پاسی نەفەرات (تروحەکان) نەک تاکسی ، دەچوینە چایخانە حەسیرەکانی بەتاوین ، لەوێ چایەک بە 5– 10 فلس بوو ، ئەگەر برسیشمان بوایە لەفەیەکی 40–50 فلسیمان دەکڕی و بەسەر پێوە دەمانخوارد و دەستماندەکرد بە قسەکردن و وشەگۆڕینەوە ، بە ڕێکەوت جارێکیان کاتمان بەدەستەوە بوو ، شەهید ئاراممان بینی کە لە ڕۆژنامەی هاوکاری کاریدەکرد ، هەر ئەوکاتانە ناو بەناو مام جەلالیشم دەبینی کەبەگەرمی پێشوازی لێدەکردم .
بۆئەوەی نەچمە ناو وردەکاری زۆرەوە ، دەمەوێ تێکۆشان و کارکردنی کۆمەڵە بۆ چەند قۆناخ و شێوە دابەش بکەم :
یەکەم / چالاکی مانگەکانی یەکەم و کۆکردنەوەی خەڵک و دروستکردنی ئەڵقەی ڕۆشنبیری و ململانێکردن لەگەڵ ئەوانەی بروایان بە خەباتی کوردستانی نەبوو .
دووەم / قۆناخی پێش شەڕدەستپێکردنەوە لەساڵی 1974 دا و ململانێی ئێمە لەگەڵ دەزگای پاراستندا .
سێیەم / قۆناخی نووچدان و هەرەسهێنانی شۆڕشی کوردو پەلاماردانی کۆمەڵە لەلایان حکومەتی بەعسەوە .
ئەگەر لەیەکەمەوە دەستپێبکەم ، ئێمە ، ئەوانەی دیارو چالاک بووین و زۆربەمان ئێستا خەتی ڕاست و چەپیان بەسەرماندا هێناوەو کەسیش ناومان نابات ئەمانەی خوارەوە بووین :
ئاوات زەکی عەبدولغەفور ، پرشنگ مەمەند (خوشکی کاک حەمە مەمەندی دانساز) دلێر تاهیر (برازای عومەر دەبابە) عەبدوڵڵە حاجی سەعید ، جەمال عەلی باپیر ، ئیبراهیم خەلیل ، عارف کەریم .
چالاکی مانگەکانی یەکەم بریتی بوو لە ڕاکێشانی خەڵکیی بۆ ناو ئەڵقە ڕۆشنبیرییەکان، من چەند ئەڵقەیەکم هەبوو کە هەفتانە چاوم پێیاندەکەوت و بە پێی ئەو بەرنامەیەی دامانابوو ، قسەو لێدوانمان دەکرد کە زیاتر بۆ فێرکردن و ڕۆشنبیرکردنی ئەوان بوو ، ئەوکاتە کێشەی کچێکمان هەبوو کە براکەی دەیویست ڕێگەی لێبگرێ و کارمان لەگەڵنەکات ، نامەیەک ئامادەکرابوو بەناوی کۆمەڵەوە کە خۆم بردم بۆ براکەی بۆ شووێنی کارەکەی ، قسەم لەگەڵ کرد و نامەکەی خوێندەوە و هەر لەوێ نامەکەم سووتاند .
لەلایەکی ترەوە (نەختێک درەنگتر) سەرقاڵی گرووپە یاخیبووەکەی دژ بە مەکتەبی سیاسی بووین کە پێشتر ناویانم بردو ئاوات عەبدولغەفور پەیوەندی پێوەدەکردن بۆئەوەی خۆیان ساخ بکەنەوە بە هاتنە ناو کۆمەڵە یان نا ، لەدواجاردا نەوشیروان مستەفا، شازاد جەمیل سائیب، محمد سابیر (ئاوەڵ زاوای مام جەلال)بڕیاریاندا بێنە ناو کۆمەڵەوە و ئەوانی تریش ، مەحمود مەلا عیزەت ، ڕەفعەت مەلا ئەورەحمان ، حەمە چاوشین ، بەرەو پارتی ڕۆیشتن و هەندێک لەوانە بوونە ئەندامی لقی پارتی ، ئەمە ئەو کاتەیە کە هەردو باڵەکەی پارتی یەکیانگرتبۆوە . نەوشیروان مستەفا پەیوەندی فەردی هەبوو بە کۆمەڵەوە، ئاوات زەکی عەبدولغەفور هاتوچۆی دەکرد بۆ ماڵەوە ، دەستووری کۆمەڵەی بۆ برد و پیشانیدا و دواتریش ئاگاداریدەکرد لە هەموو دەنگوباسێکی کۆمەڵە . بەڵام حەمە سابیر و شازاد

سائیب هاتنە ناو ڕیزەکانی کۆمەڵەوەو کاریان لەگەڵ دەکردین .
ناکۆکی و ململانێکانی ترمان لەگەڵ عێراقچیەکان بوو کە پێکهاتبوون لە : فوئاد قەرەداخی ، فازیل مەلامەحمود ، ئەشرەف شەرەف تاڵەبانی ، ئەورەحمان حاجی مەلا سدیق . حەسەن حەمەخان ، ئەکبەر عەلی (زاوای ئەشرەف تاڵەبانی) . لەناو ئەمانەدا تەنها فوئاد قەرەداخی کەسێکی لەسەرخۆو ڕۆشنبیر بوو و خۆی دووردەگرت لە موهاتەرات و قسەی بێتام ، من چەندین جار بیرورام لەگەڵ گۆڕیوەتەوە بەبێئەوەی ئازاری یەک بدەین ،
برادەرێکی تر هەبوو ، دکتۆر عەبدوڵلە دەباغ ، (پێشتر مامۆستا لە کۆلیجی ئادابی زانکۆی سلێمانی و ئیستاش لە زانکۆی ئیماراتی عەرەبی یەکگرتوو) زۆردۆستی من بوو ، دڵنیانیم لەوەی لەگەڵ ئەم گروپە کاریدەکرد یان نا ، چونکە قەت لەگەڵ یەکێک لەمانەدا نەمدەبینی ، جارجار لەگەڵ ئاوات عەبدولغەفور دەمبینی ، ناوبەناو بەماشێنەکەی خۆی دەرۆیشتین بۆ شوێنێکی چۆڵ لەدەرەوەی شار (کەزیاتر سەرچنار بوو) ، لەوێ لەسەر کورسییەکی ڕەق و تەقی چایخانەکانی ئەوێ دادەنیشتین و دەستمان دەکرد بە وشە گۆڕینەوە ، جارجاریش شەوان دەهات بۆ ماڵی ئێمە و لەوێ دەمایەوە و هەتا درەنگانێ قسەماندەکرد بەبێئەوەی دڵی یەک بیەشێنین ، ئەمیش کەسێکی ڕۆشنبیر بوو ، عێراقچێتی دەکرد . بەڵام برادەرەکانی تر قسەی بێتامیان دەکردو هەندێ خەسڵەتی مام جالالیان کردبوو بە چەک و لە ئێمەیان پێدەدا ، هەندێکیان دەیانوت : مام جەلال ئامادە نییە ڕەخنە لەخۆی بگرێت ، بۆرژوازییە و بروای بە مارکسیزم لێنینیزم بیروباوەڕی ماو نییە ، لەماڵەوە سەگ ڕادەگرێ و بەخێوی دەکات ، ئامادە نییە لاڕوومەتی منداڵێکی باوک هەژار ماچ بکات .
فازیلی مەلا مەحمود کە بە دوای ئێمەوە بوو دەیوت: من بەزۆر مام جەلال سواری تروحەکان دەکەم لە بەغدا ، تاکسی نەبێ ئەو سواری نابێت ، چێشتخانەی ناودار نەبێت نانی لێناخوات، مام جەلال قەت نابێتە چەپ ......و زۆریتر .
بەهەر حاڵ ئەم برادەرانە لەگەڵ ڕێزم بۆیان بە تایبەتی ئەوانەی لە ژیانا ماون ، هیچیان پێنەکرا لەگەڵ ئێمەدا !!.
هەوڵوتەقەلای ئەوان بۆئەوەبوو ئێمە کەسپ بکەن و بەرەو قیادەی مەرکەزی حزبی شیوعی عێراقمان بەرن کە بڕوامان پێیان نەبوو چونکە لەوکاتەدا حزب و ڕێکخراوی تر ناوی نەبوو .... ئەگەر وانییە ، ناوەکەی چیبوو ؟ کوانێ بەیانی دامەزراندنەکەی ؟ کوانێ بەیانی هەڵوەشاندنەوەکەی ؟ کوانێ ئەدەبیاتی ئەو حزب و ڕێکخراوە ؟
لە کۆتایی‌ساڵی 1972 دا دیراسەیەکم نووسی لەسەر شۆڕشی دیموکراتی نوێ بەناوی (شۆڕشی نوێی گەل) کە ئێستا لەبەر دەستمدایە ، وتارەکەمان نارد بۆ شەهید ئارام کە لە ڕۆژنامەی هاوکاری کاریدەکرد ، ئەویش ناوەکەی خۆمی لێ لابرد و بەناوی هوشیارەوە بلاوی کردەوە لە ژمارەکانی 145-150 (ڕۆژنامەی هاوکاری) بە شەش ئەڵقە و ڕیکخستنەکانی ئەوسای کۆمەڵە سوودی زۆریان لێوەرگرت . لەپێشەکی وتارەکەدا ڕوونمکردبۆوە کە ئەوە باسێکی تیۆرییە و ڕووی دەم لە هیچ حزب و ڕێکخراوێکی سیاسی نییە ، لەدوای بڵاوبوونەوەی وتارەکە دوان لەبرادەرە جەلالییەکانی خۆم کە یەکێکیان ئێستا لەکەسە نزیکەکانی مام جەلالە ، سەرجادەیان پێگرتم و وتیان : ئێستا کاتی نووسین و بڵاوکردنەوەی ئەو جۆرە بیروباوەڕانە نییە !! منیش لەڕاستیدا زۆر تووڕە بووم و وتم : ئاخر من لە بەکرەجۆ بەدەم هەڵوەشاندنی گیپەوە فێری نەبووم !، من لەماڵی خۆم فێری بووم ! . ئەوانیش بێدەنگ بوون و ڕۆیشتن چونکە لەوانەبوون کەکاتی خۆی بەشدارییان دەکرد لە ئەڵقە ڕۆشنبیرییەکەی مام جالال لە بەکرەجۆ بە بەشداری برادەرانی سازمان انقلابی حزب توده ایران . دەبوایە شەرمیان بکردایە !!
لەدوای بڵاوبوونەوەی وتارەکەم لقی چواری پارتی دەیانویست بزانن کێ نووسەرەکەیەتی . پێم وابێ برادەرە خێرخواکانی خۆم بەرەیان لەمزگەوت داخستبوو ، پێیان وتبوون ، ئیتر لەو ڕۆژەوە من کەتمە ژێر چاودێری دەزگای پاراستنەوە ، بەردەوام خەڵک بەدوای منەوە بوو ، تەنانەت بەرماڵی خۆشمان کەسێکی بۆدانرابوو ، بۆیە ئەگەر بمویستبا بۆ کارێک بڕۆمەدەرەوە ، ئەوا بەسەربانی بە ماڵە دراوسێکاندا دەچوومەدەرەوە . ژمارەیەک لە خەڵکانی سەر بەو دەزگایە کەبرادەری منیش بوون ، لەپڕ بەبێ ئاگاداری من و بەبێ مەوعید دەهاتنە ماڵەوە بۆلام و دەیانویست بزانن بە چییەوە خەریکم !! . هەر لەوکاتانەدا دەزگای پاراستن ئەو هەواڵانەی دەستکەوتبوو کە ژمارەیەکی زۆر لە قوتابیان بەتایبەتی قوتابیانی زانکۆ خەریکی خوێندنەوەی کتێبەکانی ماون و ئاڵوگۆڕی کتێب دەکەن لەناو یەکدا و پێیان وابوو ئەمە شتێکی بەدەمەوەیە ، لەبەرئەوە دەیانویست خەڵک بچێنن لەناوماندا ، بەڵام سەرکەوتوو نەبوون . بەڵگە بۆ قسەکانم فڕاندنی کاک عومەری سەید عەلی بوو (کارگێڕی ئێستای مەکتەبی سیاسی

ی.ن.ک) کەبردیان بۆ دەرەوەی شاری سلێمانی و ئێمەیش لەڕێگای ڕێکخراوەکانی قوتابیان ، مامۆستایان ، کاسبکاران ، ئافرەتان هەروەها لە ناوەندەکانی زانکۆ و پەروەردە کردمانە هەراو دەنگە دەنگ هەتا ئازادیانکرد .

پاراستن لەوسەردەمەدا دەستی زۆر دەرۆیشت بەهۆی کۆمەک و هاوکاری نێودەوڵەتییەوە ، ناوجەرگی پارتی خواردبوو ، پارتی تەنها قاوغەکەی مابۆوە و لەو ڕۆژانەی دواییدا بارزانی خۆیشی ئەوەندە دەسەڵاتی نەمابوو بەسەر لەشکرو حزبەکەیدا و هێزی دەرەکی زیاتر بریاری لەدەستدا بوو ، پاراستن ئەوکاتە دەیویست خۆی بکات بە هەموو کۆڕو مەجلیسیکدا ، بەهەموو ماڵێکدا ، بە قوتابخانەو زانکۆدا ، تەنانەت بە مزگەوتەکاندا ، دەیویست زانیاری جۆراوجۆر کۆبکاتەوە ، تەنانەت وای لێهاتبوو دەیتوانی مەحزەر جەلسەی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی حزبی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی دەست بکەویت . حزبی بەعس شاخ و گوێی لێڕوابوو و نەیدەتوانی کەناڵەکان بدۆزێتەوە . هەر بۆیە لەگەڵ دەستپێکردنەوەی شەڕ لەساڵی 1974دا ، حزبی بەعس قورسایی خۆی خستە سەر ئەوانەی کە پاراستن بوون و لە شاردا مابوونەوە و ژمارەیەکی زۆری لێ ئیعدام کردن . من دوان لەوانەم بیر دێتەوە لە شاری سلێمانی ، مەرحوم رەئوف مستەفای پارێزەر و مەرحوم ساڵح هێتلەر.

ساڵح لەگەرەکی ئێمەبوو زو زو سەردانی دەکردم بۆ ماڵەوە ، ئەو لای من بە کاژیک و منیش لای ئەو بە جەلالی ناسراوبوین ، کەچی کەقسەی دەکرد ، دەمزانی شتێکی لێ ون بووە و بە دوایدا دەگەرێ !!!

لەسەرەتای 1973دا دەبوایە ئێمە هەڵسەنگاندن بکەین لەسەر حزب و ڕێکخراوەکان (پارتی دیموکراتی کوردستان ، کاژیک ، حزبی شیوعی عێراقی ، بەهەردوباڵەکەیانەوە _ لیژنەی مەرکەزی و قیادەی مەرکەزی ، حزبی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی ، ئینجا خۆمان _ کۆمەڵەی مارکسی لینینی کوردستان) بەبیرم دێت هەڵسەنگاندنەکان بە نووسین و ڕاپۆرت بوو ، من ڕاپۆرتێکی دووردرێژم نووسی لەسەر حزبەکان ، بەتایبەتی پارتی دیموکراتی کوردستان و بڕوام وابوو کە ئەوان لەبەرەی میللەتدان و نابێ لە خانەی دوژمندا حسابیان بۆ بکرێت و بکرێنە ناکۆکی سەرەکی ، و ئەم بۆچوونە ڕای هەموو ئەندامانی ئەوسای کۆمەڵە بوو نەک من بە تەنها .

کەگەیشتمە سەر کۆمەڵەیش پێمداگرت لەسەرئەوەی ڕێکخراوەکەی ئێمە نابێ درێژەدان بێت بە پارتی شۆڕشگێڕی کوردستان چونکە کارەکان هەموو ئاڵۆزدەبن و تێکدەچنەوە و ئەگەر وابڕوات ئەوا من نامەوێ ئەندام بم لەم ڕێکخراوەدا ! جگەلەوە بەبێ ئەو ڕاپۆرتەش من ڕام وابوو کە دەتوانین سوود لە کەسایەتی مام جەلال وەربگرێن و لەگەڵماندا بێت ، بەڵام ئەو هەموو شتێک نەبێت و هەموو ملکەچی سەرکردایەتییەکی بەکۆمەڵ و بریاری ناوەند بین نەک تاکەکەس !!!!!!

نەم بۆنەیەوە دەمەوێ لێرەدا ئەوە ڕوونبکەمەوە کە من چ ئەوسا چ ئێستا شتێکم لەدژی شەخسی مام جەلال یان سەرکردەیەکی کۆمەڵە یان ی.ن.ک نەبوە و نییە ، بەڵام بە ئازادی لەدایک بووم و کەسێکی ئازادم و دەمەوێ ڕێز بۆ بیروڕای خۆم و بەرامبەرەکەم دابنێم و چی خێری گەلەکەمانی تێدایە ئەوە بڵێم ، من دوای دەستکەوت و قازانجی شەخسی خۆم نەکەوتووم ، لەگەڵ دیکتاتۆر و دەسەڵاتی باوک سالاری و تاکە کەسیدا ئیدارە ناکەم و ناتوانم بژیم ، لەگەڵ ڕەخنەو ڕەخنە لەخۆگرتندام ، دژی گەندەڵی و کەسانی گەندەڵ و ناپاکم بە هەموو شێوەکانی ، کولتووی تۆڵەسەندنەوە و سزادانی نابەجێ ڕەتدەکەمەوە و ئەوانەی بەم کارەش هەڵدەستن بە کەسانی نەخۆش و خێڵەکی و نەخوێندەوار لەقەڵەمیان دەدەم........ !

لەدوای ئەم ڕاپۆرتە هەستم کرد سەرو زگی کەسانێک لەناو کۆمەڵەدا هاتۆتە ژان ، بۆیە دەستبەجێ یەکێکیان هاتەلام بۆ ماڵەوە و (دەستوورەکەی کۆمەڵە ، دەمانچەیەک و هەندێ شتی تر) کەلای من بوون هەمووی وەرگرتەوە و دایان بەزاندمە شانەیەکی خواری خوارەوە و پێمیان وت : برۆ خۆت بینا بکەرەوە ! وتم: بۆچی من دیواری خشتم ؟!! فەرموو ئەوە خۆتان وکۆمەڵەکەتان! ، من خوا حافیز ! دوای ئەمە چەندکەسێکم تێوە ئالاَ و قەناعەتیان پێهێنام کە جێیان نەهێڵم و لەگەڵیاندا بمێنمەوە.

ئیتر لەو کاتەوە من گەیشتمە ئەو قەناعەتەی کە ڕێکخراوەکەی ئێمە درێژەدانە بە بە ڕێکخستنە کۆنەکە و ئەوان خەڵکی وەکوو منیان نەدەویست کەڕەخنە بگرێت و ڕاست بڵێت و هەر ئەم کاروکردەوانە وایکرد کە ڕۆژێک لە ڕۆژان مام جەلال و نەوشیروان مستەفا دروشمەکانی کۆمەڵە بپێچنەوەو دواتریش ڕێکخراوەکە هەڵبوەشێننەوە و کەسیش نەیتوانی وشەیەک بڵێت!!! .

ساڵی 1989 چوومە ئێران ، مەکتەبی سیاسی دەرگای زیندانی بۆ من و هاوسەرەکەی مەلابەختیار (ڕووناک) کردەوە لە قاسمە ڕەش ، ئەوکاتە من دەنگم لەپاڵ ئەو دەنگانەدا بوو کە داوای ئازادییان دەکرد بۆ مەلا بەختیار. مەلا بەختیار لەو زیندانەدا بوو .

هەرلەو کاتەدا کۆمەڵە پلنیۆمێکی بەستبوو ، بەزۆربەی دەنگ بریاری ئیعدامکردنی مەلا بەختیاریان دابوو . من هەواڵەکەم پێگەیشتەوە و پێم وتن : نەگبەتی نا ! ئێوە چین تا ئەو بریارە بدەن !! مام جەلال بریار دەدات و دووهەفتەی تر نابات مەڵا بەختیار بەردەبێ !! ئەوان گاڵتەیان بە قسەکەی من دەهات و 10 ڕۆژی نەبرد مەڵا بەختیار ئازادکرا ! لێرەدا دەمەوێ بڵێم کە کۆمەڵە لەپاڵ ئەو هەموو قوربانیدانەدا ، نەی توانی ببێتە ڕێکخراوێکی عەقائیدی و خۆی ڕزگاربکات لە دەسەڵات و بریاری تاکە کەس ، خەباتی کۆمەڵە خەباتێکی دەروێشانە بوو هیچیتر . دەتوانم بڵێم لەسەدا حەفتای ئەندامانی کۆمەڵە کتێبێکیان نەخوێندبۆوە لەسەر بیری چەپ .

هەڵوێست لە پرۆژەکەی حکومەتی بەعس

هەر لە ساڵی 1973 دا نامێلکەیەکی دەست خەت هاتە خوارەوە بۆ ناو ڕیزەکانی کۆمەڵە لەسەر خۆماڵیکردنی نەوت (تامیم النفط) کە پێشتر حزبی بەعسی عەرەبی ئیشتراکی کردی بە دەستکەوتێک و بریاری لەسەر دابوو ، نامیلکەکە بۆ دیراسەکردن بوو لەڕیزەکانی ڕێکخستندا ، من زوو زانیم کەئەوە خەتی مام جەلالە ، بەڵام قسەم نەکرد ، پاش خوێندنەوەی چەند لاپەڕەیەک پرسیم : کێ ئەمەی نووسیوە ؟ ، وتیان ئەوە لەسەرەوە هاتۆتە خوارەوە !..... وتم: ئێمەی کۆمەڵە ، حکومەتی مەرکەزی (بەعس) بە ناکۆکی سەرەکی دادەنێین وململانێی لەگەڵدا دەکەین ، ئێستا چۆن چۆنی بە شان و باڵی خۆماڵیکردنەکەی ئەودا هەڵبدەین و چۆن ئەو دوو شتە پێکەوە کۆبکەینەوە ؟! ئەوان نوێنەری بۆرژوازی دەوڵەتن و خۆماڵیکردنەکەش لەقازانج و خزمەتی توێژێکی تایبەتدایە و بە دەستکەوتێک ناژمێردرێ بۆ میللەت ....

من ئێستاو ئەوسا نەچوومە ژێری و بەتوندی ڕەخنەم لێگرت ، چونکە بەعسم دەناسی . لەمەشیاندا برادەران سەرو زگیان هاتە ژان ! لە سوریاش کە دەرفەتم بۆ ڕەخسا ، ئەمەم دایەوە بە ڕووی مام جەلالدا . ئەوانەی دەیانەوێ بەزۆر شتی خۆیان بسەپێنن بەسەرتا ، ئەوانەن کە ئیفلاسی سیاسییان کردووە و پڕن لە بەتاڵ .

حزبی بەعس لەکۆتایی شەستەکاندا گۆڤارێکیان هەبوو بە ناوی (الثوره العربیه) کە تایبەت بوو بە ئەندامەکانیان وجارجار دزەی دەکردو لە بەغدا دەست برادەرە جەلالییەکان دەکەوت و منیش بەهۆی ئەوانەوە دەستم دەکەوت و دەمخوێندەوە ، لەم گۆڤارەدا شتی ئاشکراو زەقی زۆری تێدابوو لەسەر کوردو حزبە کوردییەکان و سەرکردایەتی کود ، لەیەکێک لە ژمارەکانیدا سنووری دەوڵەتە عەرەبییەکان و خاکی عەرەب–ی دەستنیشان کردبوو ، گوایا لە شاخەکانی زاگرۆسەوە دەستپێدەکات هەتا دەریای گەورەی ئەتڵەس . ئەمە ئەوەدەگەیەنی کە ئەوان بڕوایان بە کوردو نیشتمانەکەی (کوردستان) نەبووە . هەر بۆیە من هەموو دۆستایەتی و نزیکبوونەوەیەکم لە گەڵ بەعسدا بە یاریکردن بە ئاگر لەقەڵەم دەدا !!

بردنەدەرەوەی ئەندامانی کۆمەڵە بۆ ناو شۆڕشی کورد

لەساڵی 1974دا شەڕ دەستیپێکردەوە لە نێوان پارتی و حکومەتدا ، سەرکردایەتی ئەوسای کۆمەڵە (دەتگوت ڕۆن و هەنگوینیان بۆ ڕژاوە) ، پریاریاندابوو گەورەترین ژمارە لە ئەندامەکانی کۆمەڵە ببەنە دەرەوە بۆ ناو شۆڕشی کورد و قسەی زلیان دەکردو دەیانوت پێویستە ئیلتیحام بە جەماهیرەوە !!!! بکەین و میللەت لەکوێ بێت دەبێ ئێمەیش لەوێ بین و هاتن هەرچی دەنکە جۆیەکی پاشای خواردبوو لەگەڵ خۆیان بردیانە دەرەوە و بەم کارەیان تووشی هەڵەیەکی گەورەتر بوون ، لەمنیان دەپرسی : خۆت ئامادە کردووە ؟ پێیانم وت: پێشکەون واهاتم ! بەڵام من یەکێک بووم لەوانەی نەچوومە دەرەوە ، چونکە دەمزانی لەوەزیاتر کەدەبینە ئەرک و بار بەسەر ئەوانی ترەوە ، هیچی ترمان پێناکرێ، لەلایەکی ترەوە سەدان کەسی سەر بە پارتی وا تێگەیشتبوون بۆ گەشتوگوزار و سەیران دەچنە دەرەوە و زۆرێک لەمانە خۆیان لەتەل دابوو ، مەنجەڵە یاپراخ و کفتە و کوبەیان لەگەڵ خۆیان بردبووە دەرەوە ، گوایا پاش هەفتەیەکی تر ئاڵای سەرکەوتن دەشەکێتەوە و بە دەهۆڵ و زورنا لێدان خۆیان دەکەنەوە بە ناو شاردا و کلکی ئەوانەش دەبڕن کە نەهاتبوونە دەرەوە و لەقەبی جاشیان پێدەدەن!!! . ئەم عەقلیەتە خێڵەکییە دواکەوتووە هەتا

ئێتایش چارە سەر نەکراوە و مەبدەئی (لەگەڵ مندایت کوڕی باشیت) (لەگەڵ مندا نیت ، لەخانەی دوژمندا حسابت بۆدەکەین)!!!هەتا ئێستایش هەر باوە. برادەرەکانی خۆشمان ئیلتیحامیان بە جەماهیرەوە نەکردو بەدەستی بەتاڵ گەڕانەوە و ئەم جارەیان گلەییان نەبوو !

ساڵی 1974 بە کەوتن و نووچدانی شۆڕشی کورد کۆتایی هات ، حکومەتی عێراق پاش زەرەرو زیانێکی ماڵی و گیانی ، پەنای بردە بەر سەوداو سازشکردن لەگەڵ حکومەتی ئێرانداو پێشتریش شتێکی لەم بابەتەی دابوو بە گوێی پارتیدا (مەبەست سازشکردنەکەیە) بالآم پارتی گاڵتەی پێهاتبوو ! .

سەرۆکی جەزائیر هاواری بۆمیدیەن کە میوانداری سەرانی ئۆپیکی دەکرد لە جەزائیر ، بوو بە ناوبژیوان لە نێوان سەددام و شای ئێراندا و توانی هەردووکیان پێکەوە دابنێ و لە 6/ی ئازاری 1975 دا ڕێکیانبخات و ئەندامانی ئۆپیک– یش ئاگاداربکات . بێگومان ئەم ڕیککەوتنە هەروا بە ڕێکەوت و کوتوپڕ نەبووە ، پێشتر قسەی لەسەر کرابوو ، نەخشەیان بۆ کێشابوو ، چونکە پێش ئەوە سەرۆکی میسر انور السادات و ڕۆژنامەبووسی ناودار محمد حسنین هیکل ئاگاداری مەرحوم سامی عەبدولرەحمان یان کردبوو کە شتێکی وەها بە ڕێوەیە .

ساڵی 1975 ساڵێکی ڕەش و شووم بوو لە مێژووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کوردا ، هەرچی سەرکردایەتی و هێزی پێشمەرگەی کوردستان هەبوو کە خۆی لە 50 هەزار چەکدار زیاتر دەدا ، لە شەو و ڕۆژێکدا وەکوو بەفر توانەوە و سەرکردایەتی ئەوسا نەیدەزانی چی بە خەڵکەکە بڵێن!! ، ئەمە کارەساتێکی نەتەوەیی گەورە بوو بەسەر کورد هات ، هەرەسەکە ئەوەندە کاریگەر و بەهێز بوو ، خەڵک لەداخانا خۆیدەکوشت ! مەرحوم بارزانی لە چاوپێکەوتنێکی ڕوژنامەوانیدا لەگەڵ محمد حسنین هیکل و ئەمیری تاهیری ، شتێکی تازەی پێنەبوو دەربارەی بەرگری و درێژەدان بە شۆڕش و تێکۆشان .

بەلێشاو ئەفسەرەکانی سوپا و پۆلیس و ئامیر (هێز و بەتالیۆنەکان) ، سەرلق و سەرپەل و پێشمەرگەکان بەچەکەکانیانەوە دەگەڕانەوە و خۆیان تەسلیمی حکومەت دەکردەوە ، ئەندامانی کۆمەڵەیش بەشێک بوون لەو خەڵکە .

پەلاماردانی کۆمەڵە لەلایەن بەعسەوە

ئێمەی کۆمەڵە دەمانزانی ئەمجارەیان نۆرەی ئێمەیە و بەعس خۆی ئامادە دەکات بۆ لێدانمان ، ئەگەر چی بەعس شتی لەسەر ئێمە نەدەزانی ، بەڵام حسابی خۆمان هەرکردبوو . زۆری پێنەچوو دوو ئاندامی چالاکی ئێمە ، دلێر تاهیر – قوتابی زانکۆ (برازای عومەر دەبابە) و جەمال عەلی باپیر لەلایەن ئاسیشەوە ڕاونران و ویستیان بیانگرن ، بەڵام ئازایایانە دەچوون و خۆیان نەدا بەدەستەوە . پاش ماوەیەک ئاسۆی شێخ نوری یان گرت و بردیان بۆ لێکۆڵینەوە . لەسەروبەندی ئەم گرتنانەدا قاوە قاوێک پەیدا بوو گوایا مام جەلال نامەیەکی بە دۆستێکی خۆیدا ناردووە بۆ بەغدا و دەستی حکومەت کەوتووە و حەملەی گرتنەکانیش لەدوای ئەو نامەیەوە بوو . کاتی خۆی بەدرێژی دەربارەی ئەو نامەیە قسەیان بۆکردم کە چەند زەرەری دا !.

گرتنەکان هەر بەردەوامبوو ، لەجارێکی تردا ئەنوەر زۆراب و دارا شێخ نوری گیران . هەرلەو کاتانەدا ڕۆژێک مەرحوم شازاد جەمیل سائیب کە پێکەوە کارماندەکرد و دۆست و برادەرێکی نزیکی من بوو ، هات بۆلام و وتی : ئەزانی برادەران خۆیان شاردۆتەوە و بە نیازن بچنە ئێران و لەوێوە برۆن بۆ سوریا و داوای 300 دینار دەکەن ! وتم : کێ وکێن ؟ وتی : شەهاب شێخ نوری ، فەرەیدون عەبدولقادر ، عومەری سەید عەلی ، عەلی محەمەد عەسکەری (عەلی بچکۆل) ، ئەرسەلان بایز ، ئاوات زەکی عەبدولغەفور ، جەعفەر عەبدولواحد . منیش وتم : لەم کاتەدا چوونی ئەوان بۆ ئێران و ئاوا بەکۆمەڵ شتێکی باش نییە! .

کاک شازاد بەدەست بوو ، خێرا پارەکەی پەیدا کرد و بۆیانی برد .

هەڵمەتی ڕاونان و گرتن بەردەوام بوو ئیتر بەعس ئێمەی بە پارووەیەکی چەور دەزانی و بەدوامانەوە بوو ، زۆری پێنەچوو چەند کەسێکی ترمان لێگیرا لەوانە ئەگەر سەرم لێتێکنەچووبێ ، حەمەی عەتێ و کەمال عەلی (کەماڵێ ئەلە) بوو .

لەتشرینی دووەمی 1975دا پاسپۆرتێکم دەرهێنا و کارەکە زوو خۆی دا بە دەستەوە . پێشتر سەرۆکی زانکۆ ناردی

بەدوامدا و بەڵێنی لێوەرگرتم کە سەفەر نەکەم ئەوجا ئەمری ئیجازەکەم بۆ دەردەکا چونکە ژمارەیەکی زۆر لەکارمەدەکان چووبوونە دەرەوە و دوایی ڕەوانەی ناوەڕاست و خوارووی عێراق کرابوون و زانکۆ پێویستی بە کامەند هەبوو .

ئەمری گرتنی من و حەمەسەعیدی برام و سەفەرکردنم بۆ سوریا

لە سەرەتای کانونی یەکەمی 1975دا من و حەمەسەعید ی برام لەیەک ڕۆژدا نۆرە هاتە سەرمان و خۆمان شاردەوە ، دواتر بیستم کە حەمە سەعیدیان ڕەوانەی لادێ کردوە بۆ لای خزمەکانمان و لە گەوری ئاژەڵ و ڕەشە وڵاخدا شاردبوویانەوە و دووساڵێک بەم شێوەیە ژیانی بردبوەسەر تا پێشمەرگە سەری هاڵداو یەکتریان دۆزییەوە .

کێشەکانی کۆمەڵەی مارکسی لینینی کوردستان لەوکاتەدا ئەمانەبوو :

یەکەم/ نەبەتەمابوو ، نە خۆی ئامادە کردبوو ئاوا زوو بەر زڵلەی ڕۆزگارو شەقی زەمانە بکەوێت و بەزۆر بیهێننە مەیدان ، کۆمەڵە هێشتا ساوا و ناسک بوو .

دووەم/ هێچ نەخشەو پیلانێکی نەبوو بۆ ڕۆژی تەنگانە و هەر بەوەدا دەگەیشتن بەخەڵک بڵێن: مشوری خۆت بخۆ ! نۆرە هاتە سەرت ! لەبەر ئەوە نەکەسی پێدەشاردرایەوە و نە کەسیشی پێ بەخێو دەکرا ، نەناوچەیەکی ئازاد و نە بنکەیەکی پێشمەرگەیش هەبوو خەڵک ڕووی تێبکات ، لەبەر ئەوە خەباتی ئەوکاتە هەتا بڵێی سەخت بوو ، هەموو کەس بەرگەی نەدەگرت . هەموو کەسیش ئامادەی ئەوە نەبوو خەڵک بگرێتە خۆی و بیشارێتەوە ، بۆیە بە ناچاری بڕیاری چوونەدەرەوەی وڵاتم دا بەبێئەوەی ئەمری ئینفیکاک بۆ من دەرچووبێ کە زۆر گرنگە بۆ ئەو کارمەندەی سەفەردەکات بۆ دەرەوەی وڵات ، هەر لەبەر ئەوەیش بوو کە پاسپۆرتم دەرهێنا.

ئەوکاتانە من ژمێریاربووم لە کۆلیجی کشتوکاڵ و 5000 پێنج هەزار دینار لە قاسەکەمدا هەبوو ، هەرئەوڕۆژەی خەبەرەکەم وەرگرت ، بۆ دوای نیوەڕۆ پەیوەندیم کرد بە عەمیدی کۆلیجەوە کە دوو کارمەند لەگەڵ خۆی بهێنێ تا دەورو تەسلیمی پارەکەیان لەگەڵدا بکەم بە ناوی ئەوەی نەخۆشمان هەیەو دەبێ بیگەیەنمە بەغدا ، ئەوان هاتن بەئیمزای خۆیان پارەکەم بۆ خەرج کردن ، زۆری هی ئەو کرێکارانە بوو کە لە کێڵگەکانی کۆلیجی کشتوکاڵ کاریاندەکرد . خۆشم لەبەرئەوەی پارەی ڕاکردنم پێنەبوو ، لەو پارەیە سلفەیەکی 150 دیناریم بۆ خۆم کردو پاش چەند ساڵێک پارەکەم بۆ ڕەوانە کردنەوە . دوایی بیستمەوە سەرۆکی زانکۆ ،کە بەعسی بوو ، دەچووە هەر جێگایەک ، باسی ئەو پارەیەی منی دەکرد .

شەوی 5/4 –1975/11 چوومەبەغدا ، بلیتی ئوردونم بڕی و بە بێ ئەمری ئینفیکاک بەرەو ڕطبە کەوتمە ڕێ و لەوێ ڕایانگرتم و دەیانویست بمگێرنەوە ، بەڕێکەت قۆمیسەرێکی پۆلیسی عەرەبی ئاشنا کەکۆن لەسلێمانی بوو و بەهۆی خزمێکمەوە دەمناسی ڕزگاری کردم و پاسپۆرتەکەمی مۆرکرد .

کەلەخاڵی پشکنینی کۆنترۆڵی عێراق پەڕیمەوە خاکی ئوردون، هەناسەیەکی قووڵم هەڵکێشا و بەرەو عەممانی پایتەختی ئوردون کەوتمە ڕێ و لەوێشەوە بۆ شام (دیمەشق) ی پایتەختی سوریا .

ئەمە یەکەمجاربوو ژیانی من ڕاوبنری و لە دنیایەکی ئاوارەدا خۆم ببینمەوە . ئەوکاتە تازە یەکێتی نیشتمانی کوردستان دامەزرابوو کە دەیکردە کۆتایی مانگی نیسان و یەکەم بەیانیان لە رادیۆی دیمەشق بڵاوکرایەوە .

لەشام چوومە میوانخانەیەکی هەرزان بەها و دەستم کرد بە پەیوەندیکردن ، یەکەم وەجبەی خەڵک کەهاتن بۆلام ، عادل موراد ، عەلی سنجاری ، مونذر نەقشبەندی بوو و هەواڵی مام جەلالم لێیان پرسی ، وتیان سەفەری کردووە و بەم زوانە دەگەڕێتەوە ، دووبرادەری تریش هاتن بۆلام ئیبراهیم عەبد عەلی و بەهزاد کە ئەندامی کۆمەڵەبوون .

بەدرێژایی ئەوکاتانەی من لەسوریا بووم ، میوانخانەیەک هەبوو بەناوی (فندق البرج الفضی) کەبەرەورووی یەکێتی نیشتمانی کوردستان کرابۆوە بۆ ئەو کەسانەی بە (کار ، پەیوەندی ، میوانیی) یەکێتی دێنە شام و لەوێ دایاندەبەزاندن و مەسرەفیان دەکردن و پارەی ڕێگاو بلیتی تەیارەشیان بۆ خەرج دەکردن ، بەڵام من لەسەر حسابی خۆم دەژیام و کەس فەرمووی چایەکیشی لێنەکردم !! دەیانویست تۆڵەی ڕەخنەکانی ڕابوردوو بکەنەوە !!!

ڕۆژی دووەم نامەیەکی دوورودرێژم نووسی بۆ نەوشیروان مستەفا لە ڤیەننا کە وێنەیەکی لەبەر دەستمدایە و دوا دەنگوباسی ئەو کاتەی کوردستان ، پەلاماروشاڵاوەکانی بەعس ، تەعریب و تەبعیس و ڕاگوێزان و .....تاد بۆ

نووسیبوو ، لەبەشێکی نامەکەدا (پاش ئەوەی گوێم هەڵخست لێرەو لەوێ) نووسیبووم : مام جەلال وادەزانێ مەلیک ماوە و وەکوو شەستەکان بیردەکاتەوە و گەیی زۆری لەسەرە و گوێ ناداتە برادەرەکانی خۆمان ......تاد ئەگەر ئەو لەسەر ئەم کارانە بەردەوامبێ ، ئەوا من بەرەو خەلیج دەڕۆم و لێرە نامێنمەوە . نەوشیروان وەڵامێکی منی دایەوە و لەبەشێکیدا دەڵێ: ئێمە هەریەکەمان بە ئەندازەیەکی کەم یان زۆر گۆڕاوین و کەسمان وەکوو جاران بیر ناکەینەوە و تۆیش پەلە مەکە ، من خۆم بەم زوانە دێمە سوریا.

لەگەڵ نووسینی نامەکەمدا لەوە گەیشتبووم کە مام جەلال بە ئارەزووی خۆی کاردەکات و حساب بۆ کەس ناکات ! بۆیە کەسانێکی کۆکردبۆوە ، دەیویست قوتی بکاتەوە بەسەر ئێمەدا کە ڕەنگە بەدەیەکی ئێمەمانان ماندوو نەبووبن و قوربانییان نەدابێ . من کەلەساڵی 1958 دا چوومەتە ڕیزی کوردایەتی و دوو جار گیراوم و قوربانیم بەخویندن داوە ، پاش ئازارو ئەشکەنجەی زۆر دراومەتە مەحکەمەی (امن الدولە) و دواتریش وازم لەوەزیفەو دەستکەوتی تایبەتی خۆم هێناوە و خێزانەکەمان برسێ کردووە و لەبەری خەباتی خۆم نەخواردووە و وپێنج ساڵیش لەسلێمانی کارم بۆ کۆمەڵە کردوەو بەردی بیناغەمان داناوە ، ئەمە جگەلەوەی ماڵەکەمان لە شۆڕشی ئەیلولەوە وەکوو بنکەو بارەگایەک وابوو ، جێی(کۆکردنەوەی خۆراک ، دەرمان ، جلوبەرگ ، کۆبوونەوە ، حەوانەوەی خەڵک ، چاپخانە) ...تاد بووە و بەدراژایی ئەو ساڵانە نانێکی خۆمان کردوە بە دووکەرتەوە.......لەبەرئەوە من قەبووڵم نەبوو ئەوانە سەرکردەی داهاتووی من بن !!!

لەڕاستیدا کەمن ئەونامەیەم بۆ نەوشیروان مستەفا نووسی ، نەمدەزانی ئەو ئەندامێکی دەستەی دامەزرینەری یەکێتییە و ئەوەندەی تر خوێنم دەڕژێتە کاسەوە! . من وەکو دۆست و برادەرێکی کۆن ئەوەم بۆ نووسیبوو ، چونکە پێشتریش لە کوردستان نامە گۆڕینەوە لە نێوان من و ئەودا هەرهەبووە. جگە لەوانە من کەسێکی دووڕوو نەبوم و ئەوەی لە پشتەوە دەموت ، بە ڕووبەڕووش دەموت ، بۆیەدواتر هەر لە شام ئەو قسانەم دایەوە بە ڕووی مامجەلالداو ئێستایش ئامادەم ڕووبەرووو بیمەوە و دووئەوەندەی تری بخەمە سەرو هەمووی دووپاتبکەمەوە! .

دوای ماوەی زیاتر لە هەفتەیەک منیان گواستەوە بۆ خانوویەک کە چەند کەسێکی تری لێبوو لەوانە ئیبراهیم عەبد عەلی ، ئیبراهیم عەزۆ ، بەهزاد (کەزۆر دڵنیانیم لە ناوی باوکی) .

لەو ڕۆژانەدا مام جەلال گەیشتەوە شام ، چووم بۆ بارەگای (التجمع الوطنی العراقی) تا لەوێ چاوم پێی بکەوێت و قسەی بۆ بکەم ، بینیم ساردەو خوار سەیردەکات ، دەتگوت سواڵکەرێک لە قاپێکەی دەدا و داوای نانی لێدەکات ! وەکوو جامێک خۆڵودۆ بکەن بەسەرمدا وەهابوو ، ئەو مامجەلالەی کاتی خۆی لە بەغدا بە پێکەنینەوە بەرەوپیرم دەهات و باوەشی پیاما دەکرد ، بینیم ئەمجارەیان ئەوە نەبوو و خواخواییبوو قسەکان تەواو بکەم و لە کۆڵی ببمەوە ، وردە شەڕێک لە ناوچەوانی دەباری بەڵام دەرینەدەبری ، بەڵێ کەوتمە قسەکردن و ورد ورد هاتمە سەر کاک شەهاب و هاوڕێکانی کە بەرەو ئێران ڕۆیشتبوون و گیرابوون ، وتم : پێش ئەوەی بکەومە ڕێ بۆ شام ، چاوم بە کاک سالار عەزیزو هەندێ برادەری تر کەوتووە و وتیان بەڵکو لە ڕیگای مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەدەوە کە ئێستا لەتارانە ، شتێکیان بۆبکەیت تا تەسلیم بە عێراق نەکرێنەوە . لەوەڵامدا هاتەوە بە گژ دەمما و وتی: ئەسڵەن شتی وا نییە !! کێ دەڵێ ئەوانە لە ئێرانن ؟ وتم : من دەڵێم و کاک شازاد بە ئاگاداری من پارەی بۆ پەیداکردوون و بۆی بردوون ! وتی: شتی وانییە !!

ئەوەی نەوشیروان مستەفا لە کتێبەکەیدا (لەکەناری دانووبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ) لاپەڕە 48 نوسیویەتی گوایا نەیانزانیوە ئەمان گیراون هەتا حکومەتی ئێران لە پێنجوین تەسلیمی عێراقی کردنەوە ، ئەمەیان ئەسڵ وئەساسی نییە و قسەی گیرفانی خۆیەتی ! من زوو پێش تەسلیمکردنەوەیان ئەوەم ئاشکراکرد لای مامجەلال !!!! . دوای تەسلیمکردنەوەش دەبوایە یەکێتی بێدەنگ بوایە و هیچیان نەوتایە و نەکردایە ، کەچی بە پێچەوانەوە هاتن کردیان بە هەراو دەنگە دەنگ و بەیاندەرکردن !! کەئەوە هەڵە بوو .

بۆچی 13 مانگ لە شام مامەوە و زووتر بەجێم نەهێشت

کەمن گەیشتمە شام ئەوەم لا گەڵاڵە بوو بوو ، شۆڕشی نوێی گەلەکەمان دەبێ شۆڕشی هەموو ئەو کەسانەبێت کە خەباتدەکەن لەدژی حکومەتی بەعس ، بەجیاوازی بیروڕاشەوە ، ڕای من وەهابوو ئەگەر قەحبەیەک ڕازی بێت

دژایەتی بەعس بکات ، دەبێ باواشی بۆ بگریتەوە و هاوکاری بکەیت ، ئینجا نەخوازە کەسانی نیشتمانپەروەری سەربەم حزب یان ئەو حزب ، دیسان ئەوە لای من گەلالە بوو بوو کە ڕێگە نەدەین جەلالی و مەلایی زیندوو ببێتەوە ، یان زیندووی بکەینەوە ، بۆئەوەی شەڕی ناوخۆ دووپات نەبێتەوە (بەخێرێ ئێستا مامە تازە بەتازە خەریکە ئەوانە جێبەجێ دەکات کە من 33 ساڵ لەمەوبەر شەڕم لەسەر دەکرد !!).

لەلایەکی ترەوە بینیم ی.ن.ک وەکوو ڕێکخراوێکی نوێ دامەزراوە و پەیامێکی نوێی پێیە جیاوازتر لە پەیامە کۆنەکانی سەردەمە کۆنەکان و بانگەشەی دیموکراتی دەکات و دەیەوێ کولتوری فرە حزبی بهێنێنە گۆرەپانی تێکۆشان و مژدە و بەڵێن دەدات بە خەڵکی کوردستان ، ئازاد بن لە هەڵبژاردن و دیاریکریدنی ڕێبازی سیاسی خۆیان و درێژە بە خەبات و تێکۆشانی خۆیان بدەن بەو شێوەیەی بڕوایان پێیەتی . ئەمە لای من مانای دامەزراندنی دامەزراوەی سیاسی و دیموکراتی بوو بۆ خەڵکی کوردستان کە دڵی منی خۆشدەکرد . ئەوەی نامێلکەی(یەکێتی نیشتمانی کوردستان بۆچی ؟) بخوێنێتەوە ، تێدەگات کە یەکێتی شتی باشی داڕشتووە و مژدەی باش دەدات بە خەڵک .

بەڵام داخەکەم ئەمە تەنها ناونیشانێک بوو بۆ دەستپێکردنەوەی شۆڕش و خراپ بەکاریانهێنا وبەناونیشانێکی تر دەستیان پێکردەوە کەبرێتی بوو لەوەی بەزووترین کات بگەنەوە کوردستان و بە خەڵکەکە بڵێن ئێمە پاڵەوانی میللەتین و ئەوانی تریش.......و هێچ !!! .

ئەم سیاسەتە پێی دەڵێن سیاسەتی بەرزفرێن و خۆبەزلزان کەلە ساڵی 1964 وە بوو بە میرات بۆ بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی کورد و هەزارەهای لەسەر بەکوشت درا هەتا ساڵی 1997 و دوای ئەوەش ئەگەر ئەمەریکا نەبوایە ، ئەوا بەیەکدادان و خوێن ڕشتن جارێکی تر و دەیان جاری تر مومکین بوو چونکە کۆمەڵگاکەی ئێمە کۆمەڵگایەکی خێڵەکییە و عەقڵی خێڵەکی دەیبات بەڕێوە و هەتائێستاش هیچ بەرپرسێک پەیرەوی سیاسەتی هاوچەرخ ناکات!!! .

جگەلەمانە هەندێ برادەر ، بەتایبەتی نەوشیروان مستەفا پێیان وابوو کە سوریا گۆرەپانی تێکۆشانە و لەوێوە خەڵک تاقیدەکرێتەوەو لەفیلتەر دەدرێت و ڕەوانەی کوردستان دەکرێتەوە !! بەپێچەوانەی ئەمەوە من بروام بە ڕەوانکردنەوە یان ناردنەدەرەوەی شۆڕش نەبوو لە سوریاوە بۆ کوردستان و پێم وابوو ئێمە هەموو میوانین لە سوریا و ڕۆژێک لەڕۆژان هەمووومان دەگەرێینەوەبۆ کوردستان و ئیتر ئەوێ گۆرەپانی سیاسەت و تێکۆشانە و لەوێ تاقیکردنەوەکان دەست پێدەکات و سەرکردەی نوێ دەستنیشان دەکرێت نەک لە شامەوە بریاری بۆبدەیت . لەسەرەتادا تا ماوەیەکی درێژ کەس بەرپرسی کەس نەبوو لەشام وبەرەڵاییەک هەبوو ، لەو دواییانەدا دەستکرا بە ڕێکخستن ، من ئەفسەرەکانم ڕێکدەخست .

ئەوکاتە شام کۆمەڵە خەڵکێکی لەیەکنەچووی لێبوو ، پێش من کاک ئەنوەر (فەرهاد) شاکەلی ، کاک ئیبراهیم عەزۆ ، کاک ئیبراهیم عەبد عەلی ، لەدەستی بەعس هەڵاتبوون و خۆیان نەدابوو بەدەستەوە و سنووری عیراق و سوریا و بیابانەکانی وانێن هەردوو وڵاتیان بەپێ بڕیبوو هەتا گەیشتبوونە شام ، کەئەوە بۆخۆی بەشێکە لە تێکۆشان . مام جەلال فەرهاد شاکەلی کردبوو بە بەرپرسی بارەگای دێرکی نزیک قامیشلی لای سێگۆشەکەی عیراق،سوریا،تورکیا کە ژمارەیەک پێشمەرگەی لێبوو . ئیبراهیم عەزۆ و ئیبراهیم عەبد عەلی دەچوونە شوێنێک بۆ مەشقی سەربازی لەدەرەوەی شام . ئەم سێ کەسە ئەندامی کۆمەڵەبوون.

خۆشم ئەوکاتە و ڕۆژانی دواییش ، ڕۆژی چەند سەعاتێکم دەبردەسەر لە کتێبخانەی نیشتمانی شام و بەکەسیشم نەدەوت کە هاتوچۆی ئەوێ دەکەم بۆئەوەی چاوسوور و لەخۆبایی بووەکان (کەیەکێکیان نەوشیروان مستەفابوو) گاڵتەی پێنەکەن و لیمی تێکنەدەن چونکە کەسم نەدەبینی لەبرادەرەکانی خۆمان هاتوچۆی ئەو کتێبخانەیە بکات . جگەلەوە پێشیان خۆش نەبوو خەڵک خۆی فیربکات .

زۆری پێنەچوو کاک سەلامی مەلا ئەحمەد گەیشتە شام و ئەویشیان لە میوانخانە گواستەوە بۆ ماڵەکەی ئێمەی لێبووین . پاش ماوەیەک نەوشیروان مستەفا لە ڤیەنناوە گەیشتە شام و لە میوانخانەی (البرج الفضی) میوانداریيان کرد ، هاتنەکەی ئەو بۆ ماوەیەکی کورت بوو ، پێدەچوو دەستەی دامەزرێنەری یەکێتی کۆبوونەوەیان هەبێ کە ئەو یەکێکیان بوو ! بەڵام رۆژانە لەگەڵ ئێمەبوو . دواتر ئەو بە یەکجارەکی هاتەوە سوریا .

ئەو خەڵکەی لەشام بوون ماوەیەکی زۆربوو پەرت و بڵاوبوون ، هەرکەسە بە ئارەزووی خۆی بەرنامەی دادەنا بۆ کاتبردنەسەری خۆی ، ژمارەیەک لەوانە ئەفسەری سوپا و پۆلیس بوون و بەیەکەوە دەژیان ، هەندێکی تر

مووچەخۆر و دکتۆر و ئەندازیار و کاسبکار و خەڵکی جۆراوجۆر بوون ، ژمارەیەک لەوانە خەریکی قەحبە و نێربازی و قومارکردن و خواردنەوە بوون و دەتگوت بۆ ئەوە هاتوونەتە شام و ئەمانەیان کردبووە پیشە ی خۆیان ، ژۆر شت دەبیستراپەوە بەڵام کەسێک نەبوو ئاگاداریان بکاتەوە و پێیانبڵێت عەیبە ئەمە مەکەن !
جگەلەکورد و کەسانێکی ناسراوی وەک دکتۆر مەحمود عوسمان ، شەمسەدین موفتی ، ژمارەیەکی تر لە عەرەبی عێراقی لە شام کۆبوبونەوە و ڕێکخراوی جوراوجۆرویان هەبوو وەکوو بەعسییەکانی سەر بە سوریا ، ناسرییەکان و شیوعییەکان و جەیشی شەعبی و هەندێکی تر .
بەشێکی زۆر لە چالاکییەکانی ئەوسای مام جەلال لە ناو ئەمانەدا بوو ، هەروەها کاربەدەستانی سوریا ، زوو زوو بەسەریدەکردنەوە و هاتوجۆی گەرمی شوێنی کار و ماڵەکانیانی دەکرد و لەگەڵیاندا هەڵدەستا و دادەنیشت ودەعوەت و دەعوەتکاریش لە نێوانیاندا هەبوو . ماڵی مام جەلال بو بو بە ناوەندێک بۆ پەیوەندی ، دەنگوباس، فەرماندەرکردن، ڕاگەیاندن، کۆبوونەوە ...تاد ژمارەیەک لەبرادەرانی یەکێتی ڕۆژانە مام جەلالیان دەبینی ، قسەیان دەهێناو قسەشیان دەبرد ، ژمارەیەکی تر ڕۆژانە یان تەلەفۆنیان بۆ دەکرد یان لە قاپێکەی ئەویان دەدا ، ناوبەناویش کۆڕومەجلیسی ئێواران هەبوو کە مام جەلال بە بێئەوە ئیدارەی نەدەکرد و ئیتر لەوێ کاسەیان لە کەللەسەری زۆر کەسدا دەشکاندەوە و قور بەسەر ئەوەی ناوی بکەوتایەتە ناو ناوان !!!
جگەلەمانە من بەشبەحاڵی خۆم مام جەلالم وەها دەخوێندەوە کە نایەوێ بە هیچ جۆرێک کۆمەڵە بە بەشێک لە یەکێتی نیشتمانی کوردستان بزانێت و نەک هەر ئەمە ، گاڵتەیشی پێدەهات و ئەگەر سەم لێتێکنەچووبی لای دکتۆر مەحمود عوسمان وتبووی ئەمانە منداڵە ورتکەن !! و لەگیرفانی خۆمدان !! بێگومان نەوشیروان مستەفاش کە دوژمنی سەرسەختی کۆمەڵە و بیروباوەڕی چەپ بوو ، بەگەرمی و دەرویشانە لەگەڵ هەنگاوەکانی مام جەلالدا بوو ، تا ئەو جێیەی هەموو ئەندامانی کۆمەڵەیان لەسوریا دەرپەڕاند و دواتریش لەشاخ ڕێکخراوەکەیان هەڵوەشاندەوە و چۆنیان ویست وایان لێکرد . من خۆم یەکێک بووم لەوانەی کرامە ناکۆکی سەرەکی و لەبەر من زۆرشتی تریان بیرچووبۆوە ، دەیانویست بەهەر نرخێک بێت دەستم پێ بەرزبکەنەوە ، یان ئەوەتا دەبێ خۆم ئامادە بکەم بۆ هەموو هێرش و سووکایەتیپێکردنێک و سزادانێک ، مام جەلال بەئاشکرا بەمنی دەوت : دەمانەوێ وەکوو جاران بیت ! .
مام جەلال مەناعەتی نەبوو ، نەک کۆمەڵە ، بەڵکوو دەیان ڕێکخراوێ تر بێتە ناو یەکێتییەوە ، بەڵام بەومەرجەی بەرگێ جەلالی لەبەربکات و فەرمانەکانی ئەو جێبەجێبکات . ئەمە تەواو بەپێچەوانەی پەیامەکەیان بوو کە دایانڕشتبوو سەبارەت بە هەڵگیرسانەوەی شۆڕشی نوێ .
بەگەڕانەوەی یەکجارەکی نەوشیروان مستەفا بۆ سوریا ، کارەکان ئەوەندەی تر ئاڵۆزو خراپ بوون چونکە :
یەکەم / لەگەڵ ئەوەی ئەو کاتی خۆی پەیوەندی فەردی بەکۆمەڵەوە هەبوو ، سەعاتێکیش خۆی ماندوو نەکردبوو بۆ کۆمەڵە و کوردستانی جێهێشت و دوایی مام جەلال لە ڤیەننا هانییەوە و دایمەزراند بە ئەندامی دەستەی دامەزرێنەر و دواتریش کردی بە سکرتێری کۆمەڵە ! ، لەگەڵ ئەمانەدا ئەو خۆی بە سێبەری خودا دەزانی لەسەر زەوی ، چاوسوور ، خۆبەزلزان ، مەغرور ، بەرچاوتەنگ ، بێوەفا ، قسەڕەق ، ڕق ئەستوور ، دوڕوو...تاد من ئەم پیاوەم وەکوو (حسن البنا) دەهاتە پێش چاو کەکاتی خۆی لە میسر ئیخوانی درووست کرد و ورد ورد دەیویست جێی خەلیفەی ئیسلامی بگرێتەوە و خەڵک بەیعەتی پێبکات ، تالەدوایین جاردا بەهۆی کارە توندڕەوەکانیەوە سەری خۆی خوارد .
من 30ساڵ لەمەوبەر وتوومە کە نەوشیروان مستەفا بە کەڵکی سیاسەت نایەت ، بچی لێکۆڵینەوە و توێژینەوە بکات سوودی زۆر زیاترە .
دووەم / لەگەڵ ئەوەی ئەو زانستە سیاسیەکانی خوێندبوو لە زانکۆی بەغدا ، کەچی وەکوو سەرەک هۆزێک ، کوێخایەک هەڵسوکەوتی دەکرد و ڕێزی لە خۆی نەدەگرت و یەکێتی و بزوتنەوەی ئازادیخوازی گەلی کوردی بە موڵکی خۆی دەزانی و ئەوانی تریش بە مووچەخۆری خۆی .
سێیەم / ئەو چاوساغ و ڕاوێژکارێکی توندڕەوی مام جەلال بوو ، لە زۆر شتدا ئەوی بەهەڵەدا دەبرد و لێکدانەوەکانی بەکەڵکی خەبات و تێکۆشانی ئەو سەردەمە نەدەهات کە دەبوایە لەسەر بنەمای (کێ دەیەوێ خەبات بکات دژی ڕژێمی دیکتاتۆر بە خێر بێت) بنیات بنرایە . ئەو بروای بە (کێ سەرکردایەتی ئێمەی قەبووڵە و بەفەرمانی ئێمە کاردەکات بەخێربێت) هەبوو .

ئەمە وایکرد ماڵی مەلامستەفا و بنە ماڵە تووڕە ببن و خەڵکێکی زۆر لە یەکێتی جیا ببنەوە و ڕێکخراوی نوێ سەر هەڵبدات و بێتە مەیدان و دواتریش شەڕی ناوخۆی لێبکەوێتەوە.
مام جەلال لەسەرەتادا زۆر توند نەبوو لەگەڵ مندا ، بەڵام دوایی زانیم کە کاک نەوشیروان و هەندێکیتر چۆنەتە بنکڵێشەیەوە و دەیەوێ لەگەڵمدا ناخۆشی بکات، چونکە ئەم قسانەی دەدایەوە بە ڕووی مندا کە ئەساسی نەبوو ، دروست کراوبوو ، ئەم و ئەو چپاندبویان بە گوێیدا :
تۆدەتەوێ حزبی شیوعی بۆ من دروست بکەیت!! ، تۆ هەر خەریکی نوستنی!! ، تۆ لە بەیروت موناقەشەت لەگەڵ فلان کەس کردووە کە جاسووسێکی عێراقە!! ، قسەکردن لەگەڵ تۆدا عەقیمە و گەلێکی تر!! . بێگومان من کاتی خۆی وەڵامی ئەمانەم هەموی داوەتەوە ، بەتایبەتی دروستکردنی حزبی شیوعی ، چونکە من ئەوەندەی خۆم دەناسم (لە حزبێکی شیوعیدا کارم نەکردووە) . من لەوەتی چاوم لەگەڵ سیاسەتدا کراوەتەوە هەر کوردستانی و نەتەوەیی بیرم کردۆتەوە و ئەگەر بیروباوەڕێکی تریشم هەڵبژاردبێ ، تەنها بۆ ئەوە بووە خزمەتی مەسەلەی نەتەوایەتی پێبکەم و هێچیتر . لەمێژیشەوە لەوە گەیشتووم کورد تایبەتمەندی نەتەوەیی خۆی هەیە و کۆمەڵگای ئێمە کۆمەلگایەکی جوتیارییە.

ڕۆژنامەیەک بە ناوی ڕێبازی نوێ

لەوکاتانەدا من هاتوچۆی بەیروت م دەکرد و سەرپەرشتی چاپکردنی ڕۆژنامەیەکم دەکرد بە ناوی (ڕێبازی نوێ) کە زوبانحاڵی یەکێتی نیشتمانی کوردستان بوو ، کاری منیش نەبوو چونکە قەت لەو بوارەدا کارم نەکردبوو ! . پێشەکی دەمەوێ بڵێم هەر وتارێک من بمنوسیبا بەهۆی ئەوەی (بیروڕای جێاوازی تێدابوو کەلەگەڵ ئەوانەی ئەوان یەکی نەدەگرتەوە) ، دەستبەجێ خەتێکی ڕاست و چەپیان بەسەردا دەهێنا و ئەوانەی خۆیان هەڵدەبژاردو دەیاندا بەمن کە لە بەیروت چاپی بکەم و بیکەمە ڕۆژنامە . پێش ئەوەی بچمە بەیروت ، پێکەوە لەگەڵ مام جەلال دادەنیشتین و لەسەر مونتاجەکەی ڕێکدەکەوتین .
ئەوکاتانەی من دەچوومە بەیروت شەڕی ناوخۆ هەبوو (کاتی شەڕەکانی – تل الزعتر – کە سوپای سوریاش بەشداری تێداکرد) ، من لەوێ کارم دەکرد ، شوێنی حەوانەوەم لە حەمرای ڕۆژئاوای بەیروت بوو، شوێنی کارەکەشم لە ناوچەیەکی ڕۆژهەڵاتی مەسیحی بوو کە شەڕی زۆری تێدابوو . جاری وا هەبوو لەبەر دەسرێژ و گوللە هاوەن ئەمبەرو ئەوبەری جادەت بۆ نەدەکرا ، ڕۆژ نەبوو بە دەیان کەس لەیەکتر سەرنەبڕن کە لاشەکانیان لەسەر جادە فرێدەدرا . دووجار لەبەر شەڕو دەستڕێژ لە چاپخانەکە نوستم و هەموو لەشم ڕەش دەبوو بە هۆی ئەوەی هەمووی مەرەکەب و کاغەزی پیس بوو ، شوێنی نوستنیان نەبوو . جارێکیشیان گرتمیان ، بەڵام کە وتم لوبنانی نیم ، پاش یەکدو پرسیار ئازادیان کردم .ئەگەر بشکوژرامایە وەکوو تری بن گۆم دەڕۆیشتم! .
کارەکەشم هەتا بڵێیت زەحمەت بوو چونکە لە بەیروت پێتی کوردی نەبوو ، دەبوایە لە پێشانا هەموو وتارەکان سەرلە نوێ بەخەتی گەورە گەورە بنووسمەوە (کەکاتێکی زۆری دەویست) بۆئەوەی کابرای چاپخانە کەلەسەر(لاینۆ تایپ) کاری دەکرد لەپیتەکان بگات و بەعەرەبی لێیبدا و منیش ڕاستی بکەمەوە و دوایی بیبەمەوە ماڵەوە و هەتا بەرە بەیان خەریکی ڕەتووشکردنی بم و بیکەمە کوردی و چارێکی تر بۆ بەیانی بە ئۆفسێت ڕامدەکێساو گۆڕانکاریم لەسەر دەکرد .
ئەوانەی ئەوکاتە کاری چاپەمەنییان کردووە یان شارەزای بوون ، دەزانن ڕۆژنامەیەک چەند کەس کاری تێدا دەکرد هەتا دەبوو بە ڕۆژنامە ، من تەنها هەفتەنامەی هاوکاری بە نموونە دەهێنمەوە کە دەیان کەس کاری تێدا دەکردو هەفتانە بڵاو دەکرایەوە ، بەمەرجێک پیتەکانی بەغدا هەمووی کوردی بوو !!!
ئەم کارەی من 13–17 ڕۆژی دەخایاند و دوایی دەگەڕامەوە شام . لەباتی ماندوو نەبوونی لێکردن ، پەلاماریان دەدام و دەیان وت تۆ زۆرت پێچووە !! لە جارێکیاندا چوومەوە بە گژ دەمی دکتۆر فوئاد مەعسومدا و پێیم وت : فەرموو ئەمجارەیان خۆت بچۆ بیکە ! من قەت لەمە باشتر نابم !! من ئەوەندە تینووی چوونە بەیروت نیم ! لەدوای وازهێنانی من ، یەکێتی و دکتۆر فوئاد کەسێکی تریان چنگ نەکەوت ئەم کارەیان بۆ هەڵسوڕێنێ .

سەلام ئەحمەد دەبێتە حیمایەی مام جەلال و دوایی لە ماڵەکەی دەریدەکات

هەر لەو کاتانەدا نەوشیروان مستەفا ، کەلەگەڵ ئێمەدەژیا ، پێشنیاری کرد کە سەلامی مەلا ئەحمەد وەکوو حیمایە

لەگەڵ مام جەلالدا بێت و ئەویش قەبووڵی کرد . دیاربوو پێشتر قسە کرابوو لەگەڵ مام جەلالدا . سەلام خۆی و جانتاکەی گواستیەوە بۆ ماڵی مام جەلال ، لەویَ دەنوست و کاری سەرپێیی بۆ مام جەلال دەکرد و زۆر مورتاح بوو ، هەرکەسێک بهاتایەتە شام ، هەندێکیان ئەم چاوی پێیاندەکەوت و لەمنیان دەشاردەوە نەوەک (زماندرێژی بکەم!!!) ، بۆ نموونە هەردو مەرحوم مامۆستا عەزیز مەحمود و جەماله رەش هاتنە شام بەڵام نەیان ویست چاوم پێیان بکەوێت ، بەمەرجێک هەروکیانم دەناسی ، جگە لەوەی خەڵکی شارەکە بوون و بە دیتنی ئەو جۆرەکەسانە دڵم دەکرایەوە (کیَ بزابیَ چەند کەسی تر هاتبنە شام ومن نەمزانیبیَ !!) . لەجارێکی تردا بیستم کاک شەکیب عەقراوی و مەرحوم ناهیدە شێخ سەلام هاتوونەتە شام و چاویان بە مام جەلال کەوتبوو ، لەمام جەلالم پرسی ئەوانە چیدەکەن لەشام ؟ وەکوو هەموو جارێکیتر هاتەوە بە گژ دەمما و وتی دیمەشق پایتەختێکی نێودەوڵەتییە و خەڵک هاتوچۆی لێوەدەکات و دەتەویَ رِێگە لە خەڵک بگرین و نەیەنە شام ! من چوزانم بۆچی هاتوون بۆ شام! .

زۆری پێنەچوو مام جەلال تێکی دابوو لەگەڵ سەلامدا و دەریکردبوو لە ماڵەکەی خۆی ، بە قەولی ئەوسای سلام قسەیشی پێوتبوو . لەولایشەوە نەوشیروانی کردبوو بە بەرپرسی بارەگای دێرک لە ناوچەی قامیشلی و ئەنوەر(فەرهاد) شاکەلی خستبووە لاوە ، ماوەیەک فەرهاد و نەوشیروان ململانێیان کردبوو لەسەر ئەوەی کیَ بەرپرس بێت ، نەوشیروان پێی وتبوو ئاخر من ئەندامی دەستەی دامەزرێنەرم ، ئەی تۆ چیت !؟ . دوایی فەرهاد بە دڵشکاوی هاتەوە شام و لەویَ دایکوتا و مام جەلال دڵی هێنابووەوە جێی خۆی و لەجارێکی تردا پێم وابیَ دیاری دابویە .

مەفرەزەکانی یەکێتی لە سوریاوە بۆ کوردستان

بەدرێژایی ئەوکاتانەی نەوشیروان لە دێرک بوو دووجار مەفرەزەی پێشمەرگە رِێکخراو و رِەوانەی کوردستان کرانەوە ، بەڵام هەموویان دەست قیادە موەقەتە کەوتن و تیاچوون ، سێیەم جار نەوشیروان خۆی و ئەفسەرەکان و چەند کەسێکی تر لەشیوەی چەند مەفرەزەکدا رِۆیشتنەوە ، بەڵام لەبەر کێشەی نێوان خۆیان نەگەیشتنەوە کوردستان و حەملەکەیان فەشەلی هێنا و گەرِانەوە بۆ سوریا . دوای ئەمە نەوشیروان لەوناوە نەما و گەرِایەوە بۆ شام و ئەم نووچدانەی پێوە دیار بوو . پێش حەملەکە سەردانێکی ئەوم کرد لەدێرک، تەنها بۆئەوەی بایەکی باڵی خۆم بدەم و هیچیتر ،پێش منیش خەڵکی تر چوبون بە میوانی ، لەویَ ناو نەناو قسەم بۆ پێشمەرگەکان دەکرد و باسی شۆرِشی نویَ و قۆناخی داهاتووم دەکرد ، هەروەها باسی یەکێتی و برایەتی رِیزەکانی خەبات و تێکۆشانم بۆ دەکردن ، من لەبەر رِۆشنایی پەیامەکەی یەکێتی قسەم دەکرد نەک وەکو جەلالییەک ! بەتایبەتی بەتوندی دژی شەرِی کورد کوشتن بووم و بۆئەوە کارم دەکرد کە دووپات نەبێتەوە . دوایی هەرلەویَ پێیان وتم : کاتێک تۆ قسەدەکەیت بۆ پێشمەرگەکان ، کەسێک لەپشتی دەرگاو پەنجەرەکەوە گوێت لێدەگریَ !!!.

ئەم کارە شارستانی نەبوو ، عەیب بوو ، چونکە ناسنامەی سیاسی من لەیەکەم رِۆژی درووستبوونی کۆمەڵەوە وەکوو مانگی چواردە دیاربوو کەجەلالی و مەلاییم رِەتدەکردەوە و برِوام بە رِێبازێکی سیاسی نویَ هەبوو .

نامەویَ ترِومنەت بەسەر کەسدا بکەم ، بەڵام بە شانازییەوە دەڵێم : ئەگەر یەکێتی نیشتمانی کوردستان ئەوکاتە پەیرەوی پەیامەکەی خۆی و مەبدەئەکانی شۆرِشی دیموکراتی نوێی و قسەکانی منی بکردایە ، ئەوا گەورەترین سەرکەوتنی بە دەست دەهێنا و خۆشی دووردەگرت لە شەرِی ناوخۆ و لەوانەبوو کارەساتی گەورەش بەسەر میللەتەکەماندا نەیەت .

بەڵام بەداخەوە لەگەڵ ئاوابوونی فەلسەفە و بیروبۆچوونی بەکەڵک و سەرهەڵدانی دەسەڵاتی تاکەکەس و پەیدابوونی دەیان دەروێشی وەکوو نەوشیروان مستەفا و لەباربردنی شتەباشەکان و ... و...و.... ئەوا کارەکان هەمووی تێکدەچیَ و لەدەست دەردەچی و بەکەس ناگیرێتەوە !!! . ئەم چەند وشەیە ئەوە بە بیری من دێنێتەوە کە لە مانگی تشرینی یەکەمی 2004 دا لە ژمارە 84 ی رِۆژنامەی بەرگریدا وتارێکم بڵاوکردەوە لەژێر ناوی (تەکەتتولەکەی ناو پۆلیتبیرۆی یەکێتی نیشیمانی کوردستان بۆچی و بەرەو کویَ) . ئەوکاتەخۆشم لە سلێمانی بووم . بێگومان بەهۆی ئەم وتارەوە رِۆژنامەکەیان داخست بەناوی ئەوەی پارە نییە و باش چەند مانگێک کەوتەوە کار . وەزیرەخانی خوشکی شەهید ئارام خاوەنی ئیمتیازی ئەم رِۆژنامەیە بوو.

لەم وتارەدا رِووی دەمم لە نەوشیروان مستەفابوو ، ویستم پێی بڵێم :

تۆ ورگی خۆت هەڵدەدڕی لەسەر مام جەلال ئەگەر بهاتایەو کەسێک بە جۆرێک قسەی بکردایە و 30ساڵی ڕەبەقە کار بۆ جەلالیزم دەکەیت و یەکێکیت لە کۆڵەکە هەرە بەهێزەکانی و خەلکی بۆ کۆدەکەیتەوە و شەڕی (ئێران ، عێراق ، کۆمەڵەو دیموکراتی ئێران ، حزبە کوردستانییەکانی باشوور) ی بۆدەکەیت و کۆمەڵەی بۆ سەردەبڕی !!! .
ئەوکاتانە مام جەلال سەرۆک کۆمار نەبوو ، پارەی زۆری لەبەردەستدا نەبوو ، پشتیوانی نێودەوڵەتی نەبوو ، وەکو ئێستا نزیک نەبوو لە خێڵ و هۆزەکان ، پەیوەندی لەگەڵ پارتی باش نەبوو ، یەکێتی وەکوو ئێستا دانەوەشابوو ، تەکەتتولات ناوچەرگی نەخواردبوو ...... ئێستا پاش ئەم هەموو دەرویشی یە تازەبەتازە دەتەوێ دەسەلات لە مام و هێرۆخان بسێنیتەوە ؟!!!
باشتر نەبوو تۆ هەر لە مەکتەبی سیاسیدا بمێنیتەوە و کار بکەیت بۆ ئەوانەی خۆت بڕوات پێیەتی ؟!!!
ئێستایشی لەگەڵدا بێت من بە ڕاشکاوی پێتانی دەلێم : تۆو مامجەلال و کوتلەکانی تر ، بەهەرهەمووتان یەکێتی تان سەربڕیوە و لەدەوری لاشەکەی هەڵدەپەڕن و مومکین نییە بەم شێوەیە یەکێتی ڕزگاربکەن لەو کێشانەی دەوری داوە ، ئەگەر مام جەلالیش لەژیاندا نەمێنێ ، ئەوا زۆر زەحمەتە ئێوە یەکێتی لە هەڵوەشانەوە ڕزگار بکەن ، بێگومان من دەستکەوتێکی تایبەتیم نییە لەم قسانە و کەسیش شک نابەم چەپڵەم بۆ لێبدات و خەلاتم بداتێ ، ئەوەی ئێمە دەناسێ ، دەزانێ کە هەتا ئێستایش بنەماڵە کەمان (لەگەڵ ئەوەی ڕەنجی هەموومان بەبا چووە) ، هەر سەربازێکی ونبووی ئەو میللەتەین و ڕێگای خراپ ناگرینەبەر !!!
بێگومان ئەگەر تەعلیقێک ، قسەیەک ، بۆڵەبۆڵێک ، نارەزایی یەک هەبێ لەسەر ئەم وتارە ، ئەوا ئامادەم ڕووبەروو ببمەوە و بەپەنابردنە بەر حیوار و دیالۆگ و مەبدەئی ڕێزلێنان لەیەک بیسەلمێنم کە بۆچوونەکانی من قسەی گیرفان نییە و مەنتیقی زۆری تێدایە !!
لەدوای ئەوەی نەوشیروان مستەفاو ئەفسەرەکان ناوچەی قامیشلی یان جێهێشت و بەرەو دیمەشق گەرانەوە ، ڕۆژێکیان کاک عەبدولرەزاق میرزا عەزیز فەیلی کە ئەندامێکی دەستەی دامەزرێنەری یەکێتییە هاتە لام و وتی: ئەزانی زابتەکان تەگبیریان کردووە لە نەوشیروان مستەفا بدەن ! من لەگەڵ ئەو هەموو کارە خراپانەی ئەو لە پشتی منەوە کردبووی ......کەچی هێشتا ئەو قسەیەم پێناخۆش بوو . عەبدولرەزوق دەزانێ هەڵوێستی من چی بوو کە نامەوێ بیخەمە سەر کاغەز و خۆمی پێوە بابدەم ! .

شەڕەکەی مام و نەوشیروان لەگەڵ فەرهاد شاکەلی و سەلام ئەحمەد

کە فەرهاد شاکەلی لە قامیشلی نەما و گەرایەوە بۆ شام ، پەیوەندی بە سەلامی مەلا ئەحمەدەوە کردبوو (نازانم بۆ خەڵکی تر) گوایا هەردوکیان دڵشکاون و بەڵکو تەگبیری گەڕانەوە بۆ کوردستان بکەن بە دزی یەکێتییەوە . ئەگبیرەکەیان دەم مام جەلال و نەوشیروان دەکەوێتەوە . بۆ ئەم مەبەستە نەوشیروان هاتەلام و وتی: شتێکی وا هەیە ، ئایا فەرهاد پەیوەندی بە تۆوە کردووە ؟ وتم : نەخێر ! . هەمان ڕۆژ یان ڕۆژی دواتر چوبوون کلیلی مەڵەکەی کاک عادل مورادیان وەرگرتبوو ، ئەو دوانەیان بانگ کردبوو بۆ ئەوێ ، مەگەر خوا بزانێ چییان پێکردوون !!!!!
ئەم کارە کارێکی جوامێرانە نەبوو ، باشتر ئەوەبوو هەر پەیوەندییان پێوە نەکەن و مەسەلەکەش زل نەکەن ، بابرۆشتنایەتەوە ! چی دەبوو؟ چییان دەکرد؟ ئەوپەڕەکەی ڕەخنەیان لە مام جەلال دەگرت ! خۆ دنیا بەوە کاول نەدەبوو !
ئینجا خۆش لەوەدایە کە مام جەلال کارێک یان شتێکی نابەجێ دەکات بەرامبەر بە کەسێک ، دوای ئەوە بە ماوەیەک پەشیمان دەبێتەوە و دەیەوێ بە دیاری و قسەی خۆش و دەعوەت و دەعوەتکاری دڵی ئەو کەسە بهێنێتەوە جێی خۆی ! فەرهاد و سەلام دوان بوون لەوانەی ڕەوانەی ئەورووپایان کردن .

فراندنی من لەلایەن موخابەراتی سوریاوە

بەیانییەکیان سەعات 10-11 ی سەرلەبەیانی لە چاپخانەیەک بووم بە ناوی (مطبعە کرم) بۆ کۆکردنەوەی هەندێ زانیاری لەگەرەکێکی کۆنی دیمەشق ، سەیرم کرد لە ناکاو دووکەس هاتنە ناو چاپخانەکەو یەکێکیان بە خێرایی ناسنامەکەی خۆی پیشاندا بە بێئەوەی لێی تێبگەم ، وتی فەرمو با بڕۆین ! دەستم دایە تەلەفۆن پەیوەندی بکەم ، دەستمیان گرت و نەیان هێشت تەلەفۆن بکەم و یەکێکیان لای ڕاست و ئەویتریان لای چەپ ، بردمیانە دەرەوە ،

سواری لاندرۆڤەرێکمیان کرد ، من لە ناوەڕاستدا دانیشتبووم و ئیتر زانیم ئەمانە یان پۆلیسی نهێنین یان موخابەراتن و لەبەرئەوەی چاوی منیان نەبەستبۆوە ، بەهەر شەقامێکدا بڕۆشتنایە دەمزانی ڕوو لە کوێدەکەن چونکە زۆر شارەزای شام بووم ، 3 مەکەزی پۆلیسیان گێرام ، لەهەرسێکیان نەیاندەهێشت پەیوەندی بکەم ، پێشیان نەدەوتم بۆچی گیراوم، لەپرسیاری منداڵانە بەولاوە وەکوو ناوت چییە و کەی هاتویتەتە سوریا و چی دەکەیت و.....تاد شتی تریان پێنەبوو . ئازاریان نەدام و قسەی ناشیرینیان بەمن نەوت .

ئێوارەیەکی درەنگ وەخت ، پاش 9 سەعات فراندن منیان سواری ماشێنێک کرد و بەرەو ڕێگای بەیروت کەوتنە ڕێ و لەپڕ خۆیانکرد بە ساختمانی موخابەراتی سوریادا و دایانبەزاندم و بردمیانە ناو کۆمەڵێک ئەفسەری دەرەجەدار لە ژوورێکدا و هەرکەسە خەریکی کاری خۆی بوو ، هەموو بەخێرهاتنمیان کرد بەبێئەوەی کەسێک پرسیار بکات .

لەپاش سەعات و نیوێک ئەفسەرێکی سوپا هاتە ژوورەوە و ڕووی دەمی کردە من و وتی جەنابی عەقید بانگت دەکات . پێکەوە بەرەو ژووری عەقید ڕۆیشتین (کە جێگری بەڕێوەبەری گشتی موخابەراتی سوریا بوو) و پێشم کەوت و لەدەرگاکەی داو چووە ژوورەوە و پێی دا بەزەویداو وتی گەورەم ئەوە جەنابی عارف– ە و دوایی کشایە دواوە و من چوومە ژوورەوە و سلاوم کرد ، کابرای عەقید لە شوێنی خۆی هەڵساو بەرەو پیرم هات و وتی (اهلا وسهلا سید عارف) فەرموو دانیشە ، چی دەخۆیتەوە ؟ داوای قاوەی بۆ هەردوکمان کرد و ماوەی 15–20 دەقیقە لای دانیشتم و وتی بە چییەوە خەریکیت و کارەکانت چۆنە؟ منیش وەڵامم دایەوە بەباش و پێش ئەوەی لای ئەو جێبهێڵم وتی : حەزمانکرد لەنزیکەوە بتبینین و بتناسین ، بۆلەمەودوا ئێمە ئامادەین بۆ هەموو یارمەتیدانێکی تۆ و پێمان خۆشە ناو بەناو سەردانمان بکەیت . منیش وتم خوا بکا ! ئیتر دوای ئەم شانۆگەرییە تێگەیشتم کەمەسەلەکە بۆ کڕینی منەو هیچیتر . دوای ئەوە مام جەلالم بینی و زۆر تووڕە بووم و هەر باسی بێئەخلاقی ئەوانەم دەکرد و قسەم پێدەوتن . بۆ ڕۆژی ئایندە ئاغایەکی خۆشناوەتی کە نەوشیروان مستەفا هێنابووی بۆ شام ئەوەی گێڕایەوە کە مام جەلال سووکایەتی بە من کردووە لە بارەگای کوردان لەسەر گرتنەکەم و منیش بەتەلەفۆن گلەیی زۆرم لە مام جەلال کردو وتم : دەزانی ئێمە قوربانی زۆرمان داوە وماڵمان وێران بووە و خێزانەکەمان برسی کردووە ، سەرەڕای ئەمانە تۆ سوکایەتیمان پێدەکەیت لە بەر چاوی خەڵک ! ئەمە کارێکی جوان نییە ! . ئەو وتی کێ پێی وتوی ؟ بەڵام من پێم نەوت چونکە بۆ من عەیب بوو ناو بڵێم ! دوایی خۆی بە ئوسلوبی خۆی کەسەکەی دۆزیبۆوە و ئەوەی من بیستمەوە، پێی وتبوو دەبێ ئەو درکە لەژێر پێت دەرکەم!! .

ئەم ئاغایە کەسێکی ئازا نەبوو ، لەپێش خوێندنەوەی بەیانی 11/ی ئازاردا وەکو ئێمە جەلالی بوو بەڵام تەمەلوقی زۆردەکرد بۆئەوەی پلەوپایە بپچڕێت بۆخۆی(کەدەستیکەوت) لەدوای 11/ی ئازار و تێکەڵبوونەوەی هەردو باڵی پارتی ، هەمان شتی کرد و پلەوپایەی حزبی و حکومی چنگکەوت ، لەخۆی بایی بوبو، چاوی سوور بوبو ،شەو وڕۆژ بەدوای کاک عەلی عەبدوللەوەبوو ، کەمنی دەبینی ڕووی دەکرد بەولاوە . ناو بەناو خاڵە حاجی دەهات بۆلای ، ئەم شەرمی نەدەکرد ڕایدەکرد دەرگای ماشینەکەی بۆ دەکردەوە ، بەبیرم دێت جارێکیان بە ئەشرەف تاڵەبانیم وت : ئەم کابرایە زۆر بێ.........ە . من کەرەتێک بۆماوەیەکی کورت کارمەند بووم لای ئەو ، چوومە ژوورەکەی بەئیشێک ، دووکەسی سەر بەپارتی لا دانیشتبوو ، خێرا قسەی گۆڕی بۆسیاسەت و وتی : من دیفاع لە جاشایەتی خۆم ناکەم !!! . وەڵامم دایەوە و وتم: پێش خوێندنەوەی بەیانی 11/ی ئازار ئەم قسانەت بۆ نەدەکرد؟ تۆ بتەوێ و نەتەوێ ، ئەوەبویت ! تۆ کەسێکی ترسنۆکی ! ئەویش وتی من تۆ بە دوژمنی خۆم دەزانم ! و ئیتر هەر دوژمنایەتی منی دەکرد !!! دیسان لە دیمەشق لە مانگەکانی دواییدا پێش سەفەرکردنم ، کلکی لەگەڵ کەسانێک گرێدابوو ، لەپشتەوە قسەی بە من دەوت ، دووجار بەرەو ڕووی بوومەوە ، یەکێکیان بەتەنها بوو ، خۆم دەزانم چۆن تەزاندوومە ! . نەوشیروان مستەفا هاتەلام و وتی : ئەوە من هانیومە بۆ ئێرە بۆیە وا مامەڵەی دەکەی ! . وتم : دەستم خۆشبێت ! .

کەسێکی تر کە ئێستا ئەندامی مەکتەبی سیاسییە و پلەو پایەیەکی بەرزی هەیە ، ئەویشیان فێرکردبوو سوکایەتی بەمن بکات ، من ئەوم نەدەناسی ، هاوڕێم نەبوو ، هیچ ناپیاوی و زەرەرێکیشم بۆی نەبوو . ناچاری کردم وەڵامی بدەمەوە . من شاعیر نەبووم و قەتیش شیعرم نەنووسیبوو ، کەچی بەختی ئەو بەیتێک شیعری هەجوم بۆهات ، ئێستا لەبەر دەستمدایە ، نزیکی 50 دێر دەبوو ، هەرلەڕێوە مەرحوم مولازم حەسەن خۆشناو وێنەیەکی برد بۆ مام جەلال . ئەم بەیتە شیعرە هەڕەشەیەکیش بوو بۆئەوانەی فیر کرابوون لە پشتەوە قسە بە من بڵێن .ئەگەر شێخ ڕەزای

تاڵەبانی لە ژیاندا بوایە ئەوا خەڵات و ئافەرینی دەکردم !!! دوای ئەم بەیتە شیعرە مام جەلال تەدەخوڵی کرد و وتی ئیتر بەسە ! تۆهەقی خۆت کردەوە !!برادەرەکەیش کە ئەم وەڵامەی پێگەیشتەوە ، تێکچوو ، هەژا ، ڕەنگی زەرد بوو ، دەلەرزی ... ئیتر مامجەلال و نەوشیروان ئاویانکرد بە ئاگردا و وازیان هێنا .

نامەکەم بۆ مام جەلال وەوڵو تەقەلای ئەم و ئەو بۆ پەشیمانکردنەوەم

لەسەروبەندی هێرشەکاندا بۆسەر من ، نامەیەکم نووسی بۆ مام جەلال و گلەیی زۆرم کردبو ئەوەم ڕوون کردبۆوە ئەگەر کەسێک ، هەڤاڵێک ، هاوڕێیەک ، برادەرێک لەڕیزەکانی یەکێتی خەتایەک ،هەڵەیەک ، تاوانێکی هەبێت دەبێ لەگەڵی دابنیشن و چارەسەری کێشەکەی بکەن نەک پەلاماری بدەن و سووکایەتی پێبکەن ، دیسان نووسیبووم کە من پێنج ساڵ تێکۆشانم کردووە لە ریزەکانی کۆمەڵەدا پێش ئەوەی ئەمری گرتنم دەربچێت، کەسێک عەیبێکی لە مندا نەدۆزییەوە ! ئێستا دەتانەوێ عەیببارم بکەن ؟! ، لەبەشێکی نامەکەدا نوسیبوم (بەداخەوە من لە حەدیقەی حیوانات خۆم بینییەوە !!) ، لەبەشی دوایی نامەکەدا نوسیبوم کە من بە پاکی هاتوومەتە ڕیزی کوردایەتی و بە پاکێش جێی دێڵم .

ئەم نامەیەم دا بە کاک هەڵۆی ئیبراهیم ئەحمەد کە بردی بۆ مام جەلال . ئەمە ئەو کاتەبوو کە بریاری وازهێنانم دابوو ، بۆیە ئەویش لە1976/10/10دا وەڵامێکی کورتی دامەوە و من بە تێکۆشەرێکی دێرین لەقەڵەم دەدات و داوای کردبوو کە بەزووترین کات چاوم پێی بکەوێت تا پێکەوە کێشەکان چارەسەر بکەین ! .

کەمام جەلال زانی بەڕاستمە ، لێم نزیک بووەوە و کەوتە دەعوەت و دەعوەتکاری ، وەکوو منداڵێک ژیربکاتەوە و هەوڵی لەگەڵم دەدا کە پەشیمانم بکاتەوە و نەڕۆم ،ئەمە لە کاتێکدا من بە درێژایی ئەو 13 مانگەی لەشام بووم نەچوبومە ماڵی و ئەویش لە هەموو موناسەبەتەکاندا خەتی ڕاست و چەپی هێنابوو بەسەر مندا،لەولاشەوە نەوشیروان مستەفا هاتە شوێنی حەوانەوەم و هەوڵی دەدا لەگەڵم کە بمێنمەوە ، بەڵام تازە کار لە کار ترازابوو . پێیم وت : تۆ نزیکترین برادەری من بووی لەسوریا ، من و تۆ نان و نمەک هەبوو لەبەینماندا و ئەگەر عەیبو عارێکیش لەمندا هەبوایە ، دەبوایە تۆ یەکەم کەس بویتایە کە بۆت بپۆشیمایە ، نەدەبوو دوژمنایەتیم بکەیت و پەلامارم بدەیت چونکە من دوژمنی تۆ نەبووم ، کارێکی باشت نەکرد کە منت تووشی شەڕ وگێچەڵ کرد لەگەڵ ژمارەیەکی زۆر لە خەڵکدا کە زۆریان هەر ناناسم ،جگەلەوە ئەوەم بەبیر هێنایەوە کە بنەماڵەی ئێمە زەرەرمەندین و قوربانی زۆرمان داوە وئەو خۆی ئێمە دەناسێ . لەپێشاندا وتی : خەتای خۆتە ! وتم ڕاست ناکەیت ! ئەویش تووڕەبوو ووتی: دە من بووم ! بڕۆ چ کەلێ بەرزە بیگرە ! وتم : هەتا من لەسوریا بم، یەکێتی چی بڵێ بەسەرچاو ، بەڵام کە لێرە ترازام (دەستم دایە شقارتەیەکی بەردەمم) ئەمەتان بۆ ناگوێزمەوە. ئەویش خێرا خێرا دەیوت : باشە تۆ بۆچی هاتی بۆ شام ، بۆهاتی ... بۆهاتی وتم ڕاونراوم و بۆ تێکۆشان هاتووم و ئێوە ڕێم پێنادەن و خواحافیز،کەسیش لەئێوە من بەخێو ناکات .

دواتر کە زانی هەوڵ وتەقەلاکانی سوودی نییە نامەیەکی بۆ نووسیم و بە عادل مورادا بۆمی ڕەوانە کردبوو ، لەبەشی خوارەوەی نامەکەدا داوای عەفو وبەخشین دەکات .

ڕۆژی سەفەرکردنیش لەگەڵ مولازم حەسەن خۆشناو هاتبوونە فرۆکەخانە بۆ بەڕێکردنم ، بەڵام من بە هۆی ئەوەی لەماڵی مام جەلال بووم و درەنگ کەوتمە رێ ، چاومان بەیەک نەکەوت .

خەڵکانێکی تر کە ڕێزیان هەبوو بۆمن و نێوانمان خۆشبوو ، تکایان دەکرد کە نەڕۆم و دەیان وت : ئەگەر کەسی باش بڕوات تەنها خراپ دەمێنێتەوە ، لەوانەی لەوبارەیەوە قسەیان لەگەڵم کرد ، دکتۆر عادل عەبدولمەهدی– جێگری سەرۆک کۆماری ئێستای عیراق کە بەینمان خۆش بوو ، هەروەها کاک ئیسماعیل (ایرج کشکولی) کە یەکێک بوو لە کادرە پێشکەوتووەکانی سازمان ئینقیلابی حزب توده ایران و لە خۆشەویستیدا پێم دەوت سمە کەچەڵ چونکە سەری ڕووتاوە بوو ! ، هەروەها چەند برادەری تر .

لەکاتی سەفەرکردنەکەشم هەر وازیان نەهێناو دەیان ویست پێمەوە بدەن و بەناوی فازیل مەلا مەحمودەوە هەندێ نامەیان دامێ گوایا لە خەلیج بۆیان بخەمە بەریدەوە . نامەکان هی جەماعەتی وحدە القاعدە ی حزبی شیوعی بوو ،

ئەمە بۆ ئەوە بوو بەڵکوو ئەمە خوایە بمگرن و سەفەرەکەم فەشەل بهێنێ !! . بە ئەبو عیماد ی مورافیقەکەی مام جەلالم وت کەنامەکانی دامێ : باشە لە شام پۆست و بەرید نییە ئاوا سەرودڵی من دەگرن ؟! عەیب نییە !!

هاتنی مەرحوم عومەر دەبابە و کاک دلێری برازای بۆ دیمەشق

پێش ئەوەی بریاری سەفەرکردن و وازهێنان بدەم ، لەمانگەکانی ڕابوردوودا عومەر دەبابە و دلێر ی برازای لەگەڵ خەڵکانی سەر بە قیادە موەقەتە گەیشتنە شام ، ئەگەر پێشمەرگەی یەکێتی بچوایەتە ناوچەی قیادە موەقەتە ، نەدەگەرایەوە و سەری تیادەچوو ، ئەم کارە بۆ کاک عومەر دەبابە حەڵال بوو و دەشیان پاراست !!!! ئەو و جەوهەر نامیق پێکەوە گەیشتنە شام .

دلێر تاهیر قوتابی زانکۆ بوو لەکۆلیجی علوم بوو ، یەکێک بوو لەکەسە چالاکەکانی کۆمەڵە و وەجبەی یەکەمی قوربانیدان بوو کە کەس ناوی ناهێنێ . ئەو خوێندنی وازلێهێنا و خۆی نەدا بەدەستەوە و ژیانێکی سەختی دەبردەسەر. لەسوریا چەند مانگێک یارمەتییان دا بەڵام ئەو خۆی بە ئەندامی یەکێتی نەدەزانی و پێی وتبوون ئەگەر وەکوو کوردێکی ئاوارە یارمەتیم دەدەن ئەوا قەبوڵمە ، ئەگەرنا ، من ئەندامی یەکێتی نیم !! . یەکێتیش یارمەتییەکەی بڕی و ئەویش بەکرێکاری و ئارەقی ناوچەوانی خۆی دەژیا تا دوایی بەقەرزوقۆڵەو یارمەتی ئەم و ئەو خۆی ڕزگارکرد لەشام و خۆی گەیاندە ئەوروپا . ئەوپارەیەی دەدرا بە خەڵک لەماڵی کەسەوە دەرنەدەچوو ، ترومنەتیشی تیا نەبوو ، بۆیە دەبوایە وەک ڕیزلێنان لە ڕابوردووی دلێر تاهیر ، یارمەتییەکەیان نەبڕیبا.

سەفرکردن بۆ خەلیج و دەستهەڵگرتن لە سیاسەت و نامەی مام جەلال بۆمن

لەسەرەتای 1977 دا سوریام جێهێشت وکەوتمە رێ بەرەو خەلیج ، ئەوکاتە ئەورووپام دەناسی بۆیە خەلیجم هەڵبژاردبوو ، بۆئەوە چوومە ئەوی کە دایکوتم و لە شوێنی خۆم نەجووڵێم ، ئەگەر سیخوڕو جاسووسەکانی سەفارەتی عێراقی (کە هەموو شتێکیان لەسەر من دەزانی) وازیان بهانیایە و سەریان نەکردایەتە سەرم ، ئەوا مومکین نەبوو ئەوناوە جێبهێڵم ! شەش مانگی یەکەم ژیانم زۆر ناخۆش بوو بەهۆی ئەوەی لەژێر پلەی گەرمای 55دا کرێکاریم دەکرد ، دواتر کە چاوم کرایەوە و خەڵکم ناسی ، کاری باشم بۆ خۆم پەیداکرد . هەڕەشەکانی سێخوڕەکان وای کرد بەناوی خوێندنەوە خەلیج جێبهێڵم و بەیەکجارەکی بچمە ئەوروپا .

بەدرێژایی ئەوکاتانەی لەوێبووم ، نامەگۆڕینەوەم هەبوو لەگەڵ کۆمەڵە خەڵکێکدا لەوانە دکتۆر کەمال فوئاد و هەڵۆی ئیبراهیم ئەحمەد و چەند کەسێکیتر لێرەولەوێ و لەجارێکیاندا هەڵۆ بۆمی نوسیبوو گوایا مام جەلال وتویەتی (هەڵەیەک بوو کردمان بەرامبەر بە عارف) و (بەدەسالی تریش عارفێکمان بۆ دروست نابێتەوە) !

ڕۆژی 1977/05/2 نامەیەکم لە لەندەنەوە پێگەیشت، کەکردمەوە نامەی مام جەلال بوو ، ڕێزی زۆری تێدابوو بۆمن و بەباش باسی من دەکات و نوسیبووی ، ئەگەر بگەرێیتەوە پێشوازییەکی گەرمت لێدەکەین .

پێشیەکێ سوپاسی گەرمی ئەوم کرد بۆ نامەکەی ، بەبیرم دێت وەڵامێکم بۆ بونوسییەوە ، بەڵام پڕ بە گلەیی و لەخواری خوارەوەش بۆیم نوسیبوو :

ئەگەر حەیام هەبێت جارێکی تر سیاسەت ناکەم (والایام بیننا !)

من بەو نامەیە کۆتاییم بە ژیانی سیاسی خۆم هێنا لە ڕێکخراوێکدا کە بۆی ماندوو بووم و قوربانیم بۆدا پاش ئەوەی گەیشتمە قەناعەت کە خەبات و تێکۆشانی من زیندانی کراوە و ڕەنج و ئارەقی ناوچەوانیشم زەوت کراوە و ڕێگەم پێنادەن تێبکۆشم بۆئەوەی خۆم بروام پێیەتی و دەبێ پەیرەوی فەلسەفەو ڕێبازی سیاسی ئەوان بکەم کە وەکوو دەقی قورئانی لێهاتووە و نابێ رەتبکرێتەوە . هەروەها دەبوایە پەیرەوی تیۆری (ئەوەی لەگەڵ ئێمە نەبێت ، لەخانەی دوژمندا حسابی بۆ دەکەین)بکەم . دەبوایە باوک سالاری قەبوڵ بکەم و ڕەخنەو ڕەخنە لەخۆگرتن لەبیر خۆم بەرمەوە ،بەرژەوەندی تاک لەبەرچاوبگرم ، بیر لە هەڵسەنگاندنی زانستانە نەکەمەوە بۆ ڕابوردوو و داهاتوو ، بەرەهبەرەکەم نەڵیم نابێ ئەمە بڵێێ ! نابێ ئەمە بکەیت !

31 ساڵ تێپەڕی ، کەچێ هێشتا پەشیمان نیم لە بەڵێنەکەی خۆم ، ئیتر خەڵک چۆن تەرجەمەی دەکات و لێی تێدەگات با بیکات . من کارم بەوانە نییە چونکە دەزانم ئەوانە زۆریان ماوە تێبگەن .

پێش بەجێهێشتنی سوریا چەند ڕێگایەک لەبەردەمی مندا هەبوو کە هەڵیبژێرم :

یەکەم /گەڕانەوە بۆ بەغدا و خۆ فڕێدانە باوەشی بەعس .
دووەم / ڕووبکەمە حزبێکی تر و لەوێ درێژە بە کاری سیاسی خۆم بدەم .
سێیەم / واز لە سیاسەت بهێنم بەو مانایەی نەبمە ئەندام لە هیچ حزبێکدا .
من ئەوەی سێهەمم هەڵبژارد چونکە لەمێژەوە لەوە گەیشتووم کە هەڵە بەهەڵە چارەسەر ناکرێ !!!

عارف کەریم – ستۆکهۆڵم

Kadir_arif@hotmail.com